

DIRVA

★★★
THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

LAISVĖS AUKA

Visais amžiais už laisvę buvo mokama pačiu brangiausiu turtu — krauju. Ir lietuvių tauta juo visad gausiai mokėjo. Mokėjo, savąja valstybę kurdama, mokėjo nuo puolančių priešų gindamosi, mokėjo savas sienas saugodama ir priešą persekiodama.

Anų, tolimų laikų mūsų tautos ir valstybės istorija — kovų istorija. Bet ir šio šimtmečio istorija ne ką geresnė. Kiek nedaug laisvės metų ir kiek daug kraujo paplukdytų atsiminimų. Ir vieni kraujo lašai dar tebėra nenuodžiuvę, žiūrėk jau kiti liejasi. Bet ar tas laisvės kovos kraujas liko be atgarsio? Ne. Jis visada buvo tuo didžiuoju šauksmu, kuris į kovos lauką atvedė naujas jėgas.

Du didieji karai trypė mūsų žemę ir mūsų žmones. Ir dabar, kai kiti iš karo žarijų kėlės, mūsų tautos geriausius vaikus vergijon varė. Varė, kad laisvės siekė ir, savąja žeme mylėdami, priešą nekentė.

Kraujo auka — pati didžiausioji auka. Ji niekad į žemės gelmes nesusigeria. Ji amžiams lieka šaukliu priaugančioms tautos kartoms. Ji, tarsi gaisras, naujom kibirkštīm sukeliąs naujus gaisrus.

Ir apie tą kraujo auką, kurią amžiais mokėjome, savąja tautą ir valstybę gindami, dabar, švenčiant Vasario 16-tąją, prasmingiausia prisiminti. Prisiminti ir apmąstyti, ar mūsų dabartiniai gyvenimo ir darbo keliai, išėjus iš savo tėvų žemės, tebeveda mus atgal į prarastus namus. Ar kartais nesam paklydę svetimų kraštų ir svetimų stabų kryžkelėse?

Vasario 16-toji mūsų laisvės dienų simbolis. Draus užsimojimo ir ilgos tautinės kovos vaisius. Tiesa, juo džiaugėmės neilgai, bet tas džiaugsmas buvo toks stiprus, kad jo palies tieji ir dabar ta laime tebe gyvenam. Lygiai mes čia, lygiai namuose svetimą vergiją nešantieji, lygiai kaninių keliais išvartieji.

Ilgai lauktos ir sunkiai iškovotos laisvės netekom, bet per tą laiką prarastąją laisvę atkovoti vėl atiduota didžiulė kraujo auka. Tai visuotinis tautos pasipriešinimas. Tos naujos aukos sudėtos nežmoniškai tragiškomis apystovomis ir nepaprastai nelygijoj kovoj. Bet ir ju pralietas kraujas be atgarsio į žemę nesusigers. Jis liks kovon šaukiančiu ir įsakiančiu aidu. Jis, tarsi perkūno trenksmas, nuolat įskels kibirkštis, padegs aplinką ir vieną kartą nušluos priešpauą. Anksčiau ar vėliau, bet nušluos.

Vasario 16-oji — laisvės

dienu džiaugsmas ir susimastymo žvilgsnis į rydieną. Žvilgsnis mūsų visų, bet kur esančių lietuvių tautos vaikų susikaupimas. Ir visų mūsų širdžių, mūsų tautinio darbo rankų nauja priesaika kovai dėl Lietuvos laisvės.

Vasario 16-ąją paskelbė keliolika drąsių vyrų, bet Vasario šešioliktojon atvedė visa mūsų kovojanti tauta. Ir dabar, tais baisiais tautos kančių metais, mums reikia ne tik ištverti, bet ir laisvės siekimo ryžtą kiekvienam dvigubai sustiprinti. Vasario 16-oji ir švenčiama, kad apie tai galvotume, ryžtumės ir veikume.

B. G.

Įgriso iki gyvo kaulo?

Laikas įsigyti DUJINĮ degintuvą

Kai blogi orai, dujinis degintuvas apsaugo nuo jų. Atsikratykite šiukšlių, sudegindami jas viduje, kur jauku, saugu ir šilta. Beveik visi nauji modeliai atlieka tą darbą, negaistant laiko — be dūmų... be kvapo... be triukšmo. Tik centai per dieną jam išlaikyti, žema įsirengimo kaina. Pasirink dujinį degintuvą, neduodantį dūmų ir kvapo, iš šių garsių vardų: Calcinator, Roper, Sears-Kenmore, Warm Morning, Waste King.

The East Ohio Gas Company

Lincolnas išgelbėjo Ameriką nuo susiskaldymo

K. S. KARIPIUS

ta problema vis dar galutinai neišspręsta, ir kovos žarijos vis teberusena. Lincoln laikais valstybė teturėjo kiek per 23,000,000 gyventojų, dabar turi per 170,000,000 gyventojų, su proporcingai padaugėjusiu juodųjų skaičium. Dabar jau turima 3,000,000 negrų

Vasario 12 minima 150 metų gimimo sukaktis asmens, kuris prieš 99 metus užsimojo išspręsti negrų problemą šiame demokratiniais pagrindais valdomame krašte skelbdamas, kad valstybė negali išsilaikyti, būdama pusiau laisva, pusiau vergė. Tai Abraomas Lincolnas 1860 metais išrinktas prezidentu, gyventojams pritarus tuometinei respublikonų partijos programai, reikalaujančiai panaikinti negrų vergiją.

Tada buvo tokie laikai: Anglija išlaisvino savo kolonijų ir dominijų vergus, Rusija naikino baudžiavą, tarp kitų, ir Lietuvoje. Kovą prieš vergiją ir baudžiavą buvo to laiko reikalavimas.

Gimęs 1809 m. vasario 12 d., paprasto žemdirbio šeimoje, iš rąstų statytoje grtelėje netoli Elizabethtown miestelio, Hardin apskrityje, Kentucky, antros kartos amerikietis, kurio seneliai buvo atvykę iš Anglijos, Abraomas buvo vienas įrodžiųjų, jog kiekvienas berniukas suaugęs į vyrą, proga tapti prezidentu.

Tapęs 16-tu iš eilės prezidentu, Lincolnas ėmėsi spręsti problemą, kuri dar ir šiandien tebekelia nesusitaiką: 1957 m. rudenį, kaip atmename, prezidentas pasiuntė kariuomenę į Little Rock, Ark., kad priverstų baltuosius įsileisti negrųkus į savo atskiras mokyklas. Ir po 99 metų, pasirodo,

Abraham Lincoln

mokinių, ir kasmet jų priauga dar po 300,000.

Lincolno palinkimas į visuomeninę veiklą

Kai jis buvo 7 metų amžiaus, jo tėvai persikėlė į Indianą, taip pat sunkiam žemdirbių gyvenimui ir vargui, ir ten už poros metų mirė jo motina. Išaugęs aukštą, virš 6 pėdų vyrą, Abraomas anksti pradėjo dirbti sunkius darbus, skaičiuoti ir rašyti pramokdamas namuose. Uždarbiaudamas, tarnavo prekiniuose laivuose, plaukiojusiuose Ohio — Mississippi upe iki New Orleans.

1921 metais, jau su pamote, šeima persikėlė į Macon apskritį, Illinois. Ten uždarbiavo skaldydamas rąstus ir kaip "rąstų skaldytojas" prezidentas vaizduojamas ir šiandieniniuose jo gyvenimo aprašymuose. Persikėlęs į New Salem miestelį, kurį laiką tarnavo krautuvėje, vėliau dirbo su matininkais.

Pradėjęs savystoviai gyventi, Lincolnas išvyko į Springfield, Ill., ir, vakarais laisvu laiku studijuodamas teises, įgijo advokato diplomą ir pradėjo verstis praktika. Tas jam davė galimybę įsijungti į visuomeninę veiklą ir į politiką, kas, nors

sunkiais keliais, jį nuvedė į prezidento kėdę. Kandidatavo, nelaimėjo, bet nenustodamas vilties vėl bandė, ir 1863 metais buvo išrinktas į Ilonois seimelį. Panašiai pateko į kongresą Washington, pirmą kartą pralaimėdamas, pagaliau 1847 — 49 metais išrinktas tuometinės Whig partijos parama.

Meksikai įsivėlus į karą su JAV, Lincolnas kongrese protestavo dėl karo su kaimynu. Jam buvo pasiūlyta gubernatoriaus vieta Oregono teritorijoje, toli Vakaruose, tačiau atsakė tas pareigas pasiimti.

Tuo laikotarpiu iškilo Kansas ir Nebraskos teritorijų priėmimo į Uniją klausimas. Lincolnas priešinosi jų priėmimui, nes jose buvo praktikuojama negrų vergija, jis nenorėjo prisidėti prie vergijos plėtimo.

Kopdamas politikoje aukštyn 1854 metais buvo pasikūsinęs kandidatuoti į senatą, bet partija jo nenominavo. 1856 metais, įstojęs į naujai įkurtą respublikonų partiją, buvo nominuotas į senatą, bet tiek tada, tiek 1858 metų rinkimuose senatoriaus vietą laimėjo jo oponentai demokratų.

Atėjus 1960 metų prezidento rinkimams, Lincolnas buvo nominuotas ir išrinktas — pirmutinis respublikonų partijos prezidentas.

Pilietinis karas ir jo nušovimas

Kadangi respublikonų partijos programa buvo negrų išlaisvinimas, jo laimėjimas karo šėšelių padengė tuometinę valstybę. 1861 metais pradėjus prezidentauti, pietinės valstybės, viena po kitos, ėmė atsimesti nuo Unijos. Išrinkusios prezidentą Jefferson Davis, su sostinė Richmond, Virginia, sudarė savo atskirą valstybę.

Lincolnas paskelbė sukilėliams karą — ir pilietinės žiaurios kovos tęsėsi ilgus keturius metus.

Savo programą vykdydamas, negrų išlaisvinimo proklamaciją prezidentas Lincolnas paskelbė 1862 m. rugsėjo 22 d., nustatydamas vergijos pabaigą 1863 m. sausio 1 dieną.

1864 metais, karo metu, jis buvo išrinktas ir antram termui, kurį pradėjo 1865 metų kovo 4 d. Pietiečių pastangos laimėti baigėsi balandžio 9 d., vyriausiam karo vadui generolui Lee pasidavus, o už penkių dienų Washingtono teatre, vaidinimo metu, prezidentas

LAIŠKAI

NESUPRANTA, O TURĖTŲ SUPRASTI...

Iš "Draugo" (vasario 5) sužinojau, kad grąžinote dr. K. Šidlauskui jo laišką nespausdintą. Perbėgus akimis tą ilgutėlį laišką (kas gi prisivers gilintis į tokias tiradas!), iš karto aišku, kodėl jį grąžinote. Bet dr. Šidlauskas ten dar stebisi, kodėl ir jo lydraštį grąžinote. Nežinia, koks tas jo lydraštis buvo, bet jeigu panasus į patį laišką, tai lieka tik pareikšti užuojautą krikščionims demokratams, kad turi tokį pirmininką.

D. D., Detroit

DU LANKYTOJAI

Su šiuo laiškų įdėdu jums mūsų parapijos leidžiamą laikraštėlį. Jame pranešama linksma žinia, kad mūsų kolonija lankys vysk. V. Brizgys. Tik tam laikraštėly sakoma, kad tas reikalas mums kaštuos 200 svarų. Lyg ir būtų perdaug.

Prieš metus laiko mus lankė, čia dabar kai kieno vadinamas tautininkų vyskupas, Juozas Bačiūnas. Jis tada mums ne tik nieko nekaštavo, bet dar mums paliko daugiau kaip 200 svarų... J. P., Adelaide

LAISKAS SU \$25.00 PRIEDU

Dirvos skaitytojas J. Nurka mums padarė staigmeną. Atsiuntė \$25.00 ir tokį laišką:

Dirvai skirtas mano 1958 m. vienos dienos uždarbis siunčiamas. Dirva tapo geru laikraščiu ir aš tik pagaidučiau, kad Dirvoje dažniau būtų rašoma ekonominių klausimais. Dirvoje spausdintais tos rūšies straipsniais nesinaudojęs ir naudojasi. Ypač kada buvo J. Kazlausko rašoma apie šėrus.

Tad linkiu Dirvai išaugti į didelę šeimą.

Skaitytojas K. Valeika, iš Gary, rašo:

Man Dirva patinka, jog neiškraipo tiesos ir faktų nevyntoja į vilną. Jei Dirva parašė — tiesa. Jeigu nebūtų Dirvos, negalėčiau įvertinti kai kurių korespondentų talentų, kurie sugeba kitur parašyti daug netiesos.

Skaitytoja O. Jonkutė, iš Chicago, rašo:

Džiaugiuosi daroma Dirvos vispusiška pažanga. Manau pakanka dviejų numerių savaitėje. Rečiau išleistas laikraštis visuomet yra turiningesnis. Laikraščio bendradarbiai irgi ne vien straipsnių rašymu užimti.

Lincolnas buvo nušautas auktoriaus Booth, kuris pietiečių buvo pasamdytas atkeršyti už pastangas išlaisvinti negrus ir nugalėti pietiečius.

Jam priklauso kreditas už išgelbėjimą valstybės nuo susiskaldymo, kas būtų įvykę, jeigu pietiečiai būtų laimėję.

Šiemat Lincolnas pagerbiamas išleidimu daugiausia vartojamo 4 centų pašto ženkle; jo atvaizdas spausdinamas ant penkių dolerių banknoto. Vieno cento monetėje telpa jo galva, pradėta kalti prieš 30 metų. Anksčiau 1 centė būdavo tikro amerikiečio — indėno galva. Pirmutinį vienam centui Lincolno atvaizdą pagamino lietuvis skulptorius Brenner-Baranaukas. Dabar išleistas naujas 1 centas, su Lincolno galva vienoje pusėje ir su jo didingu paminklu Washington — kitoje pusėje.

O. ir K. Karpiai mėnesiui laiko išvyksta atostogų į Floridą, bet į Vilties Draugijos namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymą kovo 14 d. tikrai sugrįš ir dalyvaus.

Dirvos nuotrauka

Suomių rašytoja apie Didįjį Varpininką

KUDIRKA - LIETUVOS ĮSIKŪNIJIMAS

Dvi vasaros Plokščiuose. - Kudirkos suėmimas ir mirtis.

Suomių rašytoja Maila Talvio, 1894 m. pirmą kartą su savo vyru kalbininku prof. J. Mikkala lietuvių kalbos studijų tikslais besilankydama Lietuvoje, Plokščiuose, Šakių apskr., susipažino su dr. Vincu Kudirka. Tuo metu Didysis Varpininkas, taisydamas suirusią sveikatą, vasarą Plokščių teisėjo, buv. Mamijampolės ir Suvalkų gimnazijų lietuvių kalbos mokytojo Petro Kriaučiūno sodyboje.

Suomių rašytoja, dvi vasaras praleidusi P. Kriaučiūno šeimoje, turėjo progos iš arti stebėti dr. Vincą Kudirką, su juo bendrauti, išsikalbėti ir suprasti tuos didžiulius siekius, kurie buvo visos Didžiojo Varpininko gyvenimo tikslas. Dr. V. Kudirka šiai rašytojai paliko didelį įspūdį, ir tai ryškiai ji iškelia savo atsiminimuose, parodydama jį tvirtos valios, švelnios sielos ir plačios erudicijos kovotoją už savo kraštą. Teigiama, kad Maila Talvio romano "Dvi meilės", kuris yra išverstas į lietuvių kalbą, pagrindinio veikėjo Vytauto Dargio prototipa esąs Vincas Kudirka.

Maila Talvio atsiminimai apie dr. V. Kudirką, kurių ištraukos čia skelbiamos, parašyti 1907-1908 metais rusų kalba. Jų originalas yra saugojamas Lietuvos Mokslų Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institute Vilniuje. Atsiminimuose aprašomas šeimnininkas, tvirtas vyras su didele barza, yra Petras Kriaučiūnas, o šeimnininkė — jo žmona Sofija. Slepamięji nuo rusų žandarų rankraščiai, apie kuriuos čia kalbama, pagal vėlesnį Maila Talvio žodinį pareiškimą, buvo Gužučio dramos.

Labai gražūs vaizdai toje Lietuvos dalyje. Vietovės paviršius be atvangos tai kyla, tai nusileidžia. Įkalnėse auga tanki žolė, aukštos kalvose šlama šimtamėčiai ažuolynai, tie, kurie apdainuoti senovės dainose, o slėniuose, tarp vyšnių ir kaštonų sodų, boluoja šiaudais dengti namai. Trobų pašaliuose puikuojasi raudonos kaip ugnis gėlės, ir tvenkiniuose po langais moterys plauna baltinius, teškenasi antys. Ant pačios aukščiausios kalvos, tarp liepų, stiebiasi bažnyčia, o nuo tos kalvos matyti toluose žydinti žemė, marguliuoja dirvos ir pievos. Tarp tų pievų, veržiamas aukštų krantų, teka upė, dainose apdainuotas Nemunėlis; virš upės palinkusios sidabrinės šakos, ir jose vasaros naktimis nenutildama suokia lakštingala. ... Niekur nėra tokių vešlių baltų lelijų, tokių puikių gėlių, tokių rūšių daržovių, ir, turbūt, niekur visame kaime taip nesijuokiamas ir nesilinksminama, kaip čia.

O vis dėlto juokas ir išdaigos ten slepia didžiausią vargą. Kančia ten gilesnė, liūdesys ten spaudžia sunkiau, nes toji žydinti žemė — labai nelaiminga žemė, šimtmečiais skriaudžiama a m karų ir sprespaudų. Žmonės slegia tokia sprespauda, kad

visos tos gėlės atrodo lyg gėlės kapinėse...

Savotiška nuotaika viešpatuoja tokiuose namuose, kur žmonių sielos gėlmėse slypi neišreikštas nusivylimas ir kartu nepaprastas vilties ir gyvenimo troškimas...

Ir lyg kažkoks simbolis gyvena mūsų tarpe tasai, kurį sutikus nušvinta visų veidai ir kuris taip pat visuomet atrodo ramus ir linksmas. Jis buvo tartum Lietuvos įsikūnijimas — visi jos lūkesčiai ir likimas.

Jis skaitstveidis, dailus, gražių rudų akių, šviesiaplaukis, švelnus, ilgais laisvais sušukuotais plaukais, kurie dažnai užkrečia ant veido, jo drabužiai visuomet be priekaišto...

Jis aukštas, gerai sudėtas, greičiau stiprus, negu silpnas, ir kalba skambiu balsu, kaip paprastai kalba muzikalūs žmonės. Jis neatrodytų sergančiu, jeigu jo švelni oda nebūtų permatoma, o skruostų raudonis — ne toks ryškus. Jis nuostabiai moka slėpti savo ligą. Kai jis jaučia artėjant kosulio priepuolį, tuomet nepastebimai pasitraukia į savo mažutį kambarėlį, o pačias sunkiausias dienas jis leidžia tylioje vienvietėje. Kaip gydytojas, jis, žinoma, gali sekti laipsnišką savo kūno irimą. Tik

mūsų šeimnininkė, kuri jį myli kaip savo kūdikį, retkarčiais užsina pas jį ir, grįždama, ne visuomet pajėgia dėtis linksma. Jinai matė jį jauną tokį stiprų, labai talentingą, jinai matė jo meilę tautai ir jaunatvišką, karštą ryžtą tarnauti jai. Ji matė, kaip buvo palaužti galingi sparnai, kančiose žuvo jėgos, kaip karšta dvasia geso tarp pelėsiais apaugusių kalėjimo sienų, ir dabar gyvybė vos rusena kūne, kuris pamažu miršta. Kaip lengva jai būtų, nežiūrint sielvarto, pakelti mylimo žmogaus mirtį, tačiau ji nepajėgia pakelti, matydama jo asmenyje nuostolį visai tautai.

Mes leidome nuostabias minutes karštomis saulėtomis dienomis didelio ažuolo pavėsyje, ir ginčijomės, ir svarstėme viską. Gydytojas nemėgsta katalikų dvasininkų. Verdi — jo mėgstamas kompozitorius. Vagnerio jis nemėgsta: jo nuomonė; jis yra per daug imantrus. Mes džiaugiamės kiekvieno niekniu...

Kartais gydytojas lydi mus, kai aš su vyru vaikščiojame po kaimą ar po laukus, klausydamiesi tai pasakotojo pasakų, tai merginų dainų. Jis visuomet pakankamai tylus, tačiau, nežiūrint to, visada pirmąją, ir jeigu kartais pasakys ką tyliai ir švelniai juokingai, tai visiems tenka pripažinti, jog geriau ir negalima buvo pasakyti. Atėjęs į namus, jis derina savo smuiko stygas ir padeda man užrašyti tai, kas buvo paskubomis užrašyta. Aiškiai prisimenu tą saulėtą rytą, kada mes parašėme:

"Eičiau aš ant kalno
Šale vieškelio,
Bene pamatyčiau
Savo bernužėli..."

Gydytojas ir smuikas, be abejo, sudaro vienumą. Niekomet gydytojas nebūna toks puikus, kaip tuomet, kai jis groja, ir niekuomet jis nepasisako žodžiais taip, kaip melodijomis...

Baldamas, jis palengva remiasi smaku į smuiką, ir garsai rauda, ilgisi.

Nepamenu aš tą vasarą lietingų dienų, atsimenu tik saulę, tvankumą ir audras. Audros Lietuvoje būna

smarkios ir didingos. Ypač įsirežė į mano atmintį viena audra, kai perkūnijos trenksmas tarytum paliko manyje pėdsaką.

Nuo kurio laiko pradėjo mus pasiekti gandai, kad gydytoją seka žandarai. Buvo gauti anoniminių įspėjantieji laiškai. Negalėjome jais pilnai tikėti, nes visiems buvo žinoma, jog gydytojas — mirštąs žmogus. Po ilgai trukusių karščių atėjo pati tvankiausia diena...

Pavakare kažkas pravažiavo pro kiemą dviračiu ir pranešė: Važiuoja!

Žinia nustebina mus tarytum mirtis ir, panašiai kaip ji, reikalauja ypatingo pasiruošimo. Kiekvienas stengiasi dėtis kuo ramesniu. Pats gydytojas visiškai ramus. Namiškiai vaikščioja ant pirštų galų, degina laisikus, šeimnininkė neša po mėlyną prijuoste kažkokių rankraščių ir sodą ir slepia juos bulvėse. Kai žandarai, lėkdami iš visų jėgų, įvažiuoja į kiemą, — viskas paruošta. Paskui tik atsimenu, kad kambarielyje pasidarė beveik tamsu, dangų užklojo sunkūs debesys. Kol gydytojas vilkosi drabužius, žandarai, du augaloti žaliukai, stovėjo duryse ir beveik nieko neatsakinėjo į visus šeimnininkės klausimus. Kuo jis kaltas? Kodėl jį išveda? Kuo jį įtaria? Kur jį veža? Ar negalima atidėti iki rytdienos — užteina tokia baisi audra? Jie trumpai atsakinėjo, kad arba nieko nežino, arba jiems uždrausta kalbėtis, kad jiems įsakymą vežti gydytoją tuoj pat, naktį. Uždegėme žiburį. Ant stalo atsiranda virtuvas, šeimnininkė stengiasi vaišinti žmones arbata ir degtine, geraširdiškai siūlydama pasistiprinti kelionei.

Kai gydytojas išėjo iš kambario, galima buvo matyti, kad jis iš visų jėgų stengėsi laikytis tiesiai, o po jo šaltu ramumu jautėsi baisus įtemptimas. Tylėdami paspaudėme jam ranką ir nuėjome tartum paskui velionį, kurį išlydi iš namų... Vienas žandaras padėjo jam įsėsti į vežimą ir pats sėdo greta jo, kitas — iš kitos pusės. Jo siauri pečiai visai pranyko tarp kareivių nu-

"...Niekuomet gydytojas nebūna toks puikus, kaip tuomet, kai jis groja, ir niekuomet jis nepasisako žodžiais taip, kaip melodijomis..."

garu. Biauriu keliu, dundėdami, nuvažiuo ratai ir išnyko tamsoje. Ant žemės iškrito pirmi sunkūs lietaus lašai. Greitai artėdama, griaudėjo perkūnija, ir štai prakiuo dangus, mėtydamas ugnį ir žaibus...

Tą naktį mes vaikščiojome iš kambario į kambarį, laužydami sau rankas. Erdviame valgomajame ant stalo degė vieniša žvakė, ir jos liepsna čia ilgėjo, čia plaukė, sekdama mūsų judesius. Staiga šeimnininkas, tvirtas vyras su didele barza, atsikėlė, išsitiesė ir garsiai, iškilmingai, kažkokia beveik pranašiška jėga prabilo:

— Kiekviena idėja reikalauja aukų...

Nuo to laiko gydytojo aš daugiau nebemačiau. Mes palikome gražiuosius Plokščius ir po to jau išgirdome, kad jį mirštantį išleido iš kalėjimo. Vėliau kažkokių būdu atėjo žinia — išgelbėtoja apie jo mirtį.

Tačiau kiekvieną kartą, kai aš prisimenu tą žydintį vasarą ir tuos brangius žmones, kurie kentėjo ir nešė visos tautos kryžių, mano akyse iškyla spindys grožio Kudirkos paveikslas. Ir jeigu aš norėčiau įsmeiginti jo paveikslą, tai tegul jis

būna panašus į tylų, malonų kvepiantį, pilną melodijų ir liūdesio vasaros vakarą jo tėvynėje.

PRASIDEDA PIRMADIENI
VASARIO 16
TIK VIENĄ SAVAITĘ
CLEVELAND PUBLIC HALL

BILETAU PARDOUDAMI
DABAR PAS RICHMAN'S
ir PUBLIC HALL

RYT. SPEKT. KAINOS:
\$2.00 ir \$1.50
išskyrus šeštadienį

Nėra ryt. spekt. pirm., antr. ketv.

VAK. SPEKT. KAINOS:
Vasario 16, 17, 18, 19
\$3.00 — \$2.00 — \$1.50

PENKT. ir SEŠT. VAK. ir
SEŠT. RYT. KAINOS:
\$3.00 — \$2.50 — \$2.00 — \$1.50

Nusipirk bilietą dabar
LAUKINIAI ŽVĖRYS
KLAUNAI • ORO AKROBATAI
TRYŠ DRAMBLIŲ GRUPĖS
DRESIRUOTI ARKLIAI
PONIES • SUNIS • RUONIAI
BEŽDIZIONIS

SPECIALUS SPEKTAKLIS
ŠEŠT. VAS. 21
10:15 A.M.
7,000 vietų visiems

RYT. SPEKT. Treč., Penkt.,
Šešt. 2:15 pm vakarais 8:15 pm
SEKMADIENI: 1:30 ir 5:30 pm
Pelnas kovos su vėžiu Dr. Jai

S E D A

Iš **Mariaus Katiliškio** knygos
"Išėjusiems negrįžti"

Ugnis vietomis malšo ir tratėjo kitur. Sprogimai nusikėlė daugiau į dešinę, kur bėgo vieškelis, kurio nutariu neišleisti iš akių. Ten vyko baisiausia spūstis. Pabėgėlių vežimai susigrūdavo vienas ant kito. Arkliai žvingavo ir stojosi piestu, žmonės sklido į šalis, bėgo šalikėlėmis, viską palikę, susigriebę tik vaikus. Užkimštas kelias buvo puikiausias taikinyss miestelių užėjusiems tankams.

Mane suėmė pyktis, kad nors imk ir apausuok tokius neatsakingus gaivalus. Kurių velnių jie čia snaudė ir laukė paskutinės minutės, tie aukštaitiški muzikai, valdininkai ir visokie miestelėnai? Mažiausiai prieš tris dienas turėjo išsikelti ir sekti paskui vokiečių gurguoles. Viršaičio vietoje dėtas, juos iš savo valsčiaus ribų būčiau seniai išvaręs. Kas dabar surankios išdažytus žmones, jų vaikus, jų senus tėvus? Kas juos aptvarstys ir palaidos, žuvusius kelyje? Et, jau tokios savanoriškos kiauylstės negaliu pakelti.

Taip man besibarant, sviedinys, greičiausiai paklydęs, nukaukė per galvą ir drėbėsi į šviežiai, žaliai susigavusius rugius. Užteko to, kad žinai užmirščiau visus visuomeninius reikalus ir susirūpinčiau tik savim. Reiškia, save apsigaudinėjimui tariau, kad čia saugu. O nė bieso nesaugu. Aš pradėjau drėbėti iš baimės, ir to drėbulio buvau išmestas į orą. Pasileidau, kiek įkertu, o iš užpakalio vis, rodos, girdžiu žlegančius vikšrus ir, kaip porinio dyselį, svyruojantį vamzdį. Apatinės kelnės atsisegė, jos

nusmuko žemiau kelių ir pančiojo kojas, bet sustoti ir pasitaisyti nebuvo kada. Kelnės ne kelnės, o kudašių turiru išnešti, jei jau man pavyko iššmukti iš miesto. Ir atsiskuti beveik nėra kada, tik pirmyn ir pirmyn. Jau vieškelis čia pat, ir jis nebeužgriostas pabėgėliais. Vieškelis lenda į mišką ir aš kartu, nusprendęs, kad jau atsiplėšęs būsiu nuo visų pavojų. Taip, bet žinginė mano prilgo geriausiems olimpiniams žygūnams. Krūtinė pirmyn, pečiai įtraukti, o rankos taip, kad sudarytų kuo didesnę trauką, lyg kokie propeleriai.

Jau ir mūsų kaimas! Mūsų atostoginis kaimelis! Linksma man pasidarė, išvydus bataliono ūkišką buveinę. Gatvėje urzgė sunkvežimis, prisikrovęs iki pastogių. Moteriškos galvos kyšojo iš dėžių ir ryšulių. Tarp jų ir baltieji panelės Vidoš plaukai. Ir mano praėjusios nakties sėbrai jau ten besikuisia. Kaip jie spėjo taip žvaliai apsisukti, net nerodydami jokio pagirių ženklų? E, tai jau ir man atsiras koks sprindelis, vien jau pagerbiant už tokį maratoniską bėgimą.

— Ne, ne, ne!... — salve atsiliepė keli balsai. — Čia tik bataliono žmonės. O tu eik sau skradžiais!

— Ten jūsų kuopos gurguolė. Tu pabėgėk, gal dar suspėsi. — mostelėjo iš sunkvežimio išpurtusi figūra — pereitos nakties kapitoniškas bičiulis.

Bėgu ir tik spėju. Nes ten jie juokų nebedaro. Vežimai išsirikiavę kely. Kiti jau pamiškėje. Kuopininkas laksto ir putojasi su neraliuotais galvijais — vežikais. Ir mane tuo pačiu užpuola:

— O kur tu, velny, buvai?

— Buvau, buvau...

Kur aš ten išpasakosiu, kur buvau ir ką mačiau. Svarbiau, kūr čia įsikabinti.

Raštinei esąs paskirtas porinis vežimas, pavartytas iš kaimo ir valdomas jauno berniuko. Įsimetu tik savo kuprinę, nes pati raštinė, sutelpanti dviejose skardinėse nuo granatų dėžės, jau vežime tarp kalno visokios privačios mantos.

Vežimai juda, tekiniai sukasi, ir arkliai prunkščia. Bataliono sunkvežimis lenkia, ir aš jų linkui siunčiu gerą kiekį prakeikimų. Vis, mat, ponais vedasi. O kur jie, įdomu, nupuls? Ir šitos, nenoriu sakyti kokios, mergos? Aš vieno tenoriu — pailsėti. Sviediniai nebekrinta ant vieškelio ir kulkelės nebecypauja apie ausis. Kelių valandų nuovargis ir įtampa atslūgsta, ir pasijuntu, lyg šutintų sėmenų maišas, perleistas per spauštuvus. Nė raseles drėgmės gomuryje. Jis — tartum skeldėjantis grūdadas. Ir nė prakaito nebeišgarina mano suniokiotas organizmas. Iš kur jo begalėtų rasti, jei ir kraujo lašas greičiau siai nebeišsisunktų, perplovus odą. Guliu pasidrebęs ant maišų, ir man užtenka svajonių apie vandenį. Jau ketinu šokti ir pultį prie šalikėlės griovio.

— Gerti velniškai noriu, — pasiskundžiu vežikui, nuo kito vežimo pribėgusiam pasiteirauti naujienų.

— Še ger, kiek tik telpa, — atkišo žmogus į mano rankas butelį, užkimštą pakulomis.

Skvstis kažinkaip įtartinai galsvas, lyg musmiriais uždarytas. Ir jame plauko prigėrusi musė, per stiklą atrodanti kaip formalinė konservuotas skorpionas.

— Perkošk per ūsus, — draugiškai dėl tos prigėrusios musės pataria geraširdis vežėjas.

Šniurinė jau išskirtinai prastos gamybos. Nėra abejonės, kad joje nemažas kiekis muilo akmens ir kalkių skiedinio. Be to, gali būti gailių ir drignių nuoviralo. Bet ką padaryti, kai nebėra jėgų kitokiais būdais troškulio numaldyti.

Kas ten šaudėsi? Ar man žinoma?

Nu, gražiausia! Esama dar rudnagių, kurie nežino, kas ten šaudė!

— Rusai, rusai, drauguži brangus.

Pasiuto! — žmogus greičiau patikėtų, kad ten prancūzai ar islandiečiai. — Ar kliuvo kam?

— Kliūti tai kliuvo. Jau po mūsų pulkų. Kas nepri-gėrė ir nenuskendo, tas žuvo kitaip ir papuolė į nelaisvę.

— Nujau, nujau? Tai kur mes dabar važiuojam?

Telkiasi Lietuvių Enciklopedijos lobiai

Dr. Juozas Girnius, Lietuvių Enciklopedijos redaktorius, dirbęs nuo pat enciklopedijos leidimo pradžios. V. Maželio nuotrauka.

Berods, jau visi prenumeratoriai pasidžiaugė Liet. Enciklopedijos XVI-tuoju tomu ir jį padėjo į savo knygų lentynas. Šis tomas, kurio redaktoriaus yra Dr. Juozas Girnius, yra nepaprastas tuo, kad jis prasideda žodžiu Lietuva. Lituanistinė medžiaga šiame tome iš 539 pusl. be pertraukos užima 173 pusl. Tačiau apstai jos yra ir tolimesniuose XVI-jo tomo lapuose. Į 173 pusl. daugiau yra liet. laikraščių, organizacijų ir įstaigų apžvalgų. Be to, istorijos ir kitų mokslo šakų straipsniai, kuriuose yra liečiama Lietuva ir jos kultūra.

Nereikia didelės vaizduotės, kad galėtum aprėpti, kiek rūpesčių turėjo Dr. J. Girnius, tą medžiagą rinkdamas. Štai tik dalelė tų įdomių rašinių, kuriuose yra liečiami mūsų tautos reikalai: V. Maciūno Lietuva, Tėvynė mūsų, J. Brazaičio ir P. Naručio Lietuvių Aktyvistų Frontas, J. Girniaus Lietuvių Dailės D-ja, Ad. Klimo Liet. D-ja nuo karo nukentėjusiems šelpti, J. M. Laurinaičio Lietuvių Karių S-ga, M. Galdikienės Liet. Katalikų Moterų D-ja, S. Matulio Liet. Katalikų Mokslo Akademija, J. Puzino Liet. Mokslo D-ja, J. Paplėno Lietuvos Atstatymo B-vė, J. Pažemėno Lietuvos Bankas, K. Avizonio Lietuvos Brasta, V. Vaitiekūno Lietuvos Darbo Federacija, J. Audėno Lietuvos Demokratų Partija, Z. Ivinskio Lietuvos Metrika, A. Šapokos Lietuvos Statutas, S. Sužiedėlio Lietuvos Taryba, J. Paplėno Ligonų Kasos ir kt.

Nelengva pasakyti, kuris tų straipsnių yra įdomesnis vertingesis. Lietuvui, kuriam rūpi sava kultūra, kiekvienas jų yra mielas ir brangus. Visus tuos darbus rašė dalykų žinovai, tad juose yra aprėpta ypačiai daug istorinės ir apžvalginės medžiagos. Skaitytojas, skaitydamas, pvz., V. Maciūno Lietuvą, Tėvynę mūsų, ras visą istoriją, kaip gimė Lietuvos Himnas. Mūsų žinomi istorikai Z. Ivinskis, A. Šapoka ir S. Sužiedėlis įdomiai pasakoja apie Lietuvos Metriką, Lietuvos Statutą ir Lietuvos Tarybą. Vertingi rašiniai yra J. Audėno Lietuvos Ž. ū. Kooperatyvų S-ga, J. Pažemėno Lietuvos Bankas ir J. Paplėno Ligonų Kasos.

Liet. Enciklopedijos XVI-tame tome yra apžvelgta gausybė liet. organizacijų. Tačiau yra tokių, kurios į šias knygas nepateko. Pvz. Liet. Rašytojų D-ja yra nukelta į R raidę, Lietuvos Žurnalistų S-ga į Ž, Lietuvos Turizmo S-ga į T ir pan. Taip padaryta su dauguma didžiųjų mūsų organizacijų, kurias dedant, į šį tomą, dar nebūtų buvusi baigta spausdinti I raidės medžiaga, jau ir taip vos tilpusi į du L. E. tomus. Žinoma, dar atsirastų tokių liet. sambūrių, kurie enciklopedijon "nesužėję" patekti. Dėl to daugiau sia kalti yra tų organizacijų vadovai, neprisirengę laiku atsiliepti į L. E. redaktorių prašymus bei raginimus savo sambūrių veiklos apžvalgas parūpinti.

Vertinga lituanistinė medžiaga dar yra ir šie L. E. XVI-jo tomo straipsniai: J. Raukščio ir kt. autorių Linas, V. Kulboko Lindė — Dobilas, L. Dambriūno Linksnis ir Linksnuotė, J. K. Kario ir J. Pažemėno Litas, A. Mažiūlo Litauische Literarische Gesellschaft, Z. Ivinskio Litauische Wegeberichte, P. Jurgėlos Lituanica, Z. Ivinskio Liubartas Gediminaitis, A. Šapokos Liublino unija, S. Sužiedėlio Livonija, Z. Ivinskio Lizdeika, K. Ališausko P. Lukšys — pirmasis kareivis, žuvęs dėl Lietuvos nepriklausomybės, ir pan. Greta šių str. XVI-me tome dar yra visa eilė liet. veikėjų biografijų ir vietovių aprašymų, kaip Lygumai, Likėnai, Linkaičiai, Linkmenys, Linkuva, Lioliai, Liškiava, Liubavas, Liublinas, Luckas, Luokė ir kt.

L. E. XVI-jo tomo red. Dr. J. Girnius, be minėtų lituanistinių str., sutelkė apstą rūpestingai atrinktos bendrinio pobūdžio medžiagos. A. Maceina filosofiniu požiūriu aptaria Likimą, o V. Vardys duoda A. Čipkaus str. Lyrika ir Literatūra. Trys autoriai — M. Yčas, M. Vaitėnas ir V. Biečiauskas įvairiais aspektais aiškina Lytį. Vertingi yra M. Kavolio rašiniai Liuteris ir Liuteronų Bažnyčia. Panašiai galima tarti apie A. Rukšos ir K. Avizonio str. Lotynų kalba, A. Rukšos Lotynų literatūra ir visą eilę kitų bendrinio pobūdžio straipsnių. Tačiau suglaustai informacijai apie L. E. XVI-jo tomo turinį gal ir

paminėtų darbų užtenka. Kaip anksčiau pasirodė, taip ir šis tomas yra gražiai ir skoningai iliustruotas. Spauda švari ir graži, paveikslai ryškūs. Visa tai dar kartą rodo, kad L. E. telkiasi vis gausesnį ir didesnį lobiai.

Savo informacinį žodį baigdamas, neiškenčiu kelių sakinių nepacitavęs iš L. E. talkos rašto, pastaruoju metu nuolat grįžtančio į mūsų periodinės spaudos skiltis, štai tie šauksmo žodžiai: "Mielas Lietuvi, mes kviečiame Tave įsijungti į L. E. prenumeratorių eiles ir tuo pačiu būti mūsų pradedto darbo dalininku. L. E. leidžiamė visi sutelkėmės pastangomis, jį leidžiamė visi bendra talka. Todėl ir jį baigus, visas mūsų pasididžiavimas ir būsimų kartų įvertinimas priklausys visiems: leidėjams, redaktoriams, talkininkams ir prenumeratoriams".

Kiek teko patirti, L. E. talkos vežimas juda labai lėtai. Net nedrąsu spėti, kuo toji talka baigsis: L. E. leidėjo J. Kapočiaus nuostoliai ar šokių tokiu laimėjimu. Bet vieną vaizdą jau dabar galime matyti: man rodos, netrukus ne vienam laisvojo pasaulio lietuviui teks rausti iš nesmagumo ne tik prieš save, bet ypačiai prieš tą savo tautietį, kuris jau šiandien savo knygų spintoje turi L. E. šešioliką tomų. Berods, didelių darbų nemato tik egoistai. Linkėtina, kad jie greičiau pabustų. St. S.

Lietuvių Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus revizijos komisija. Iš kairės: Ig. Vileniškis, A. Dilba ir S. Kontautas.

VELYKINIAI SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Naujas Maisto Produktų Kainaraštis 1959 metams. Senieji kainaraščiai panaikinami.

MAISTO SIUNTINIAI PER 4-5 SAVAITES pasiekia gavėją. Maitas įskaitytas į kainas. Persiuntimui ir licencijai už 20 sv. (brutto) į Lietuvą \$7.50; už 40 sv. (brutto) \$10.50. Į Sibirą po \$1.40 kiekvienam 20 sv.

KAINARAŠTIS.

1. cukrus 1 sv.	\$0.25	medus 1 sv.	\$1.15
ryziai 1 sv.	0.40	kava 1 sv.	1.95
manų kruop.	0.45	kakao 1 sv.	1.95
makaronai	0.40	arbatą 1 sv.	2.85
miltai	0.25	saldainių	1.20
sviestas	0.30	riešutų	1.40
sūris	1.15	citrinų sv.	0.75
pieno milt.	1.10	apelsinų sv.	0.70
margarinas	0.90	džiov. vaisių mišinys	0.80
taukai kiau.	0.85	figų	0.70
kumpis	1.75	slyvų dž.	0.70
kumpio dešra	1.30	razinų	0.60
salami dešra	1.40	abrikosų	0.90
ham roll	1.15	šokoladas	2.20
kepenų paštetas	1.15	pipirai kartūs	1.40
beconas	1.30	cinamonas	1.40
lašiniai	1.05	babkų lapai	1.25
kiaulienos 350 gr.	1.25	vanila 100 gr.	0.50
mielės 75 gr.	0.50	valg. alyva 1½ sv.	1.00
kepim. soda 100 gr.	0.50	sardinkos dėžut.	0.40
gabalinis cukrus	0.30	makrilės dėžut.	0.50

Kainos galioja iki atšaukimo. Velykiniai siuntiniai turi būti pasiųsti ne vėliau kaip vasario 26 dienos.

ORBIS Export Import

2258 So. Sacramento Ave., Chicago 23, Ill. Tel. BI 7-6362.

4414 So. Rockwell St., Chicago 32, Ill. Tel. YA 2445.
3570 W. Vernor, "GAIVA", Detroit 16, Mich.

2100 61 St., Kenosha Wisc. Tel. OL 4-2373.
Patarnavimas ir informacija lietuvių kalba.

DETROIT

SKAUTŲ SUEIGA

Gabijos tunto skaučių ir Baltijos tunto skautų Vasario 16 proga ruošiamas iškilminga sueiga įvyks vasario 15 d., sekmadienį, 10 val. ryto buv. lietuvių svetainės patalpose. Po sueigos 11 val. visi skautai-ės organizuoti dalyvaus pamaldose šv. Antano bažnyčioje.

KAZIUKO MUGĖ

Detroito skautės ir skautai ruošia linksną pramogą — Kaziuko Mugę kovo 8 d. buv. lietuvių svetainės patalpose.

Mugėje bus daug įvairumo: kinas, loterija, žaidimai ir kt. Veiks lietuviška svetainė. Iš anksto visi rezervuokite tą dieną dalyvauti pas skautus. K.

BOSTON

• Studentų rengtas Finis

Semestri įvyko sausio 31 d. Tautinės Sąjungos namuose. Praėjo gražiu pasisekimu, šokant ir užkandžiant, studentiškoje nuotaiškoje.

• Lietuvių Radijo Korporacijos 25 metų sukaktis banketas, o taip pat ir talentų pasirodymas, įvyko vasario 8 d. Liet. Piliečių Klubu. Tai pirmoji lietuvių radijo valandėlė, vadovaujama S. V. Minkų jau 25 metai.

• Kompozitorius J. Gaidelis įsigijo nuosavus namus ir jau juose apsigyveno — 200 H St., So. Boston, Mass.

• Bostono siuivyklose šiuo laiku mažėja darbai, todėl ir siuivyklose dirbančių lietuvių nemažas skaičius laikinai yra bedarbiai.

KLAUSIMAS, KURIS LIEČIA MOKESČIŲ MOKĖTOJUS

J. KAZLAUSKAS,

Dažnas mokesčių mokėtojas, atiduodamas nemažą savo 1958 m. pajamų dalį Dėdei Samui, pagalvoja: kažin ar jie revizuos mano užpildytas mokesčių formas?

Klausimas yra aktualus ir liečia 61 milijoną pavienių mokėtojų ir 800,000 bendrovių, sudarančių pagrindinį federalinio biudžeto pajamų šaltinį.

Kaip kiekvienas mokesčių mokėtojas stengiasi įstatymų leidžiamais sutauptymais pasinaudoti — mažesnę porciją pajamų atiduoti federalinei valdžiai, taip ir Inspekcija nori surinkti kiek galima daugiau Dėdei Samui priklausomų dolerių. Mokesčių Inspekcijos personalas nėra toks didelis ir pajėgus, kad galėtų patikrinti visus mokesčių mokėtojus ir surinkti nedidėles sumas. Iš 61 milijono individualinių mokesčių blankų, Mokesčių Inspekcijos revizoriai tikisi apie 3 milijonus mokėtojų "pačiupinėti", arba maždaug kas 20-tas mokesčių mokėtojas turės atlikti išpažintį Dėdei Samui.

Kadangi trumpoji 1040A mokesčių forma (kortelės pavidalo) šiomet yra pritaikyta žymiai didesniai mokesčių skaičiui — numatoma, kad ja naudosis apie 31 milijonų mokėtojų, ir ji yra labai paprasta, neleidžianti vadininti išlaidų ir kitų atskaitymų, išskyrus standartinę 10% pajamų ir išimties (exemptions), revizija yra mažiausiai laukiamą šiai mokėtojų grupei. Tačiau mokesčių sukčiavimas yra pagaunamas ir ten, kur mažiausia tikimasi. Moteris, gyvenanti Alabamoje, išlaikomu asmeniu, savo "sūniumi", užrašiusi mūlą "William", buvo pagauta. Našlys iš Kalifornijos išvardinęs 9 vaikus, tikrumoje neturėjęs nei vieno, antraisiais metais jau mokėjo praeitų metų nesumokėtus mokesčius ir baudą. New Yorke trys sūnūs, kiekvienas užsirašęs išlaikomą motiną, buvo pačiupinti metų bėgyje.

Ar itmetiniai veiksmai trumpojoje 1040A formoje yra patikrinami elektronų pagalba maždaug per 1 sekundę, tuo tarpu Mokesčių Inspekcijos tarnautojai tai užtrukdavo apie 2 minutes.

Iš likusių 30 milijonų maždaug 20 milijonų naudos ilgaą 1040 formą, nevadindami išlaidų, o imdami standartinę 10% pajamų atskaitymą. Revizija šioje kategorijoje koncentruosis į biznio išlaidas, kurios atskaitomos nuo bruto pajamų.

Didžioji dalis mokesčių mokėtojų, kuriuos revizoriai numato patikrinti, bus likusių 10 milijonų mokėtojų tarpe, kurių pajamos viršija \$10,000 ir kurie vadinis išlaidas ant ilgojoje 1040 mokesčių formoje. Arti ketvirtadalis šios grupės mokesčių mokėtojų gali laukti revizijos; o asmenys, kurių pajamos viršys \$25,000 ir 1957 m. mokesčiai nebuvo patikrinti, turi dar didesnę galimybę susidurti su mokesčių revizoriais, nes mokesčių formos, kuriose pajamos yra per 25,000 automatiškai revizuoja j am o s kas dveji metai.

Kurios mokėtojų grupės bus tikrinamos yra Mokesčių Inspekcijos paslaptis, tačiau 1958 m. mokesčiuose šie punktai gali atkreipti rimtą revizorių dėmesį:

a. biznio išlaidos, kurios atskaitomos nuo bruto pajamų;

b. permokėjimas, siekias \$250, kuris yra grąžinamas vidutinių pajamų mokesčių mokėtojui;

c. bizinyje naudojamų namų ir automobilių amortizacija, kuri įskaitoma išlaidas;

d. išlaikomų asmenų skaičius (abu išsiskyrusios šeimos, nariai, užrašo vaikus, kaip išlaikomus).

Nežiūrint, kokia kryptimi 1958 m. mokesčiai bus tikrinami, buvusio Mokesčių Inspekcijos direktoriaus R. Harrington žodžiai nebus pamiršti: "Mūsų darbas yra taip užmesti tinklą, kad didžiosios žuvys būtų pagautos, o mažosios pabėgę."

Sporto varžybos Chicagoje

Sausio 31 ir vasario 1 d.d. Chicagoje įvykusiose Vid. Vakarų sporto apygardos krepšinio, tinklinio ir stalo teniso varžybose dalyvavo 140 sportininkų iš Clevelando, Detroito ir Chicagos. Chicagos Neris ir Clevelando žaibas čia pasidalino po dvi komandines pergalas, o Chicagos Lituanica pasitenkino viena. Iš viso čia žaidė 7 sporto klubai ar vienetai.

Krepšinio nugalėtoju išėjo Chicagos Neris, laimėjęs įveikusi Lituanica 64:59. Vyrų tinklinyje I vietą lai-

mėjo žaibas, o pas moteris laimėtojas taip pat išėjo žaibietės.

Vyrų stalo tenisą laimėjo Lituanica, finale nugalėjusi Detroito Kovą, o pas moteris pergalei pelnė Neries stalo tenisininkės. Vyrų vienetu nugalėtoju išėjo clevelandietis J. Nasvytis, vyrų dvejetainį laimėjimą pasiglemžė P. Misiūnas ir J. Soliūnas iš Detroito, o moterų vienetą susinešė O. Blandytė iš Chicagos.

Laimėtojams buvo įteiktos gražios dovanos. E. Š.

LKS Neries krepšinio komandos, Vidurio Vakarų apygardos meisterio, atstovas R. Valaitis priima taurę iš LB Chicagos apyg. pirm. J. Jasačio. Žaidynės vyko sausio 31 ir vasario 1 d.d. Chicagoje.

Z. Degučio nuotrauka.

Fantastiškiausi karo uždaviniai

Projektuojam sprogdinti kanalus

Natūrali, o vėliau ir politinė konkurencija tarp karinės žvalgybos ir Reicho saugumo tarnybos tomis dienomis jau buvo pasiekusi gana juokingų formų. Šių įstaigų agentai daugiau energijos sunaudodavo, sekdami vienas kitą ir riedamiesi, negu tikriesiems reikalams.

Karinės žvalgybos įstaiagai vadovavo adm. Canaris, kuris po 1944 m. pučo buvo areštuotas ir nužudytas. Reicho saugumo tarnybą tvarkė brig. vadas Schellenbergas, kuris po karo buvo internuotas Landsberge, vėliau išvyko į Italiją, perėjo katalikų tikybą ir mirė vienuolyne.

Man teko prie abiejų dirbti. Žinau jų stiprybes ir silpnybes. Canaris buvo galva be kumštis, o Schellenbergas buvo kumštis be galvos.

Vieną dieną karinę žvalgybą staiga perėmė VI įstaiga, t. y. reichs saugumo tarnyba. Šis SS skyrius priklauso tiesiog Hitleriui ir turėjo neribotus įgaliojimus.

Aš gavau įsakymą prisi-statyti VI įstaigoje. Žvalgyboje jau buvau vienas iš žymesnių, jau buvau vadinamas pavarde, ne vien tik numeriu, tačiau naujoje įstaigoje dėl suprantamų priežasčių į mane buvo žiūrėta su dideliu nepasitikėjimu.

Vieną dieną buvau pašauktas į Dr. S. kabinetą.

— Manau, kad tamsta vėl reikės eiti į Ispaniją, prabilo jis. — Nedaug teturime žmonių su tamstos patirtimi, o tamsta esi ten ilgokai pavišėjęs. Gal turi kokį pasiūlymą.

Aš staiga atsiminiau savo Gibraltaro planą, kurį vykdė ruošėmės, man dar tebedirbant žvalgyboje.

— Taip, — atsakiau. — Numatau galimybę be didelių piniginių ir kraujo nuostolių išsprogdinti Gibraltaro uostą.

Jis susidomėjo ir paprašė smulkiau paaiškinti.

— Algeciros įlankoje nuolat stovi 40 transportinių laivų. Įlankos kraštas priklauso ispanams. Iš čia galima pasiekti mūsų žmones...

— Kokius žmones?

— Galvoju apie kovos plaukikus — "varliažmogius", kuriuos naudojome Italijoje. Pustuzinio pakaktų. Aš galiu juos pergabenti per sieną, perrengę artistais. Toliau nebūtų jokių sunkumų. Ispanai visada padės mums, jei reikals lies Gibraltarą.

— O kaip jūs tikėtės tuos žmones iš laivų pasiūsti?

— Labai paprastai. Reikia minutės tikslumu pradėti tariamą povandeninių laivų puolimą, kad nukreiptus dėmesį. Mūsų plaukikams tereikės nuplaukti apie 200 metrų. O tai jau jie nesunkiai atliks.

Dr. S. susižavėjo mano planu. Visa VI įstaiga juo žavėjosi, išskyrus vieną. Išskyrus Otto Skorzeny, Musolinio išvadotoją, reichs saugumo tarnybos "nuostabų vaiką". Skorzeny buvo priešingas viskam, kas ne jo sugalvota. Ir lyg tyčia jo skyriui buvo perduotas mano projektas. Jis trukdė, o vėliau perkalbėjo Schellenbergą, kad planas nebūtų vykdomas.

Gibraltaro projektas buvo atmetas, nors aš ir šandien tebetikiu, kad jis būtų pasisekęs. Bet tada neturėjau laiko pykti, nes buvo iškilusi eilė drąsesnių, fantastiškesnių projektų, ir mes dirbome dienomis ir naktimis. Mes gavome keturgubas maisto korteles ir tiek daug degtinės bei rūkų, kad vos bepajėgdavome savaroti. Už dyką, žinoma, tai nebuvo mums dovanojama.

Greit įsidirbau, ir pirmą kartą nepasitikėjimas manimi dingso.

Vieną dieną buvau pašauktas pas VIF skyriaus viršininką. Jis užsidarino duris, įsakė nieko kambarin neįleisti ir pareiškė, kad pasikalbėjimas busias ilgas.

— Jūs esate praplaukęs Panamos kanalą?

— Kokį pustuzinį kartų.

— Puiku. Jūs jį tiksliai prisimenate? Labai gerai! Jums teks vadovauti "Pelikano projektui". Tokio nuotykio pasaulis dar nėra pergyvenęs.

Man buvo paaiškinta, kad aš gausiu visa, ko reikia. Pinigų, žmonių, laivų, lėk-

tuvu. Vispusiška parama. Pelikano projektui duodamas visiškas pirmumas.

— Jūs žinote, kad anglų ir amerikiečių laivynas gali žaibo greitumu kaitalioti kovos vietas. Tai yra, kai amerikiečiams prireikia sustiprinti japonų frontą — jie laivus permeta į Ramųjį vandenyną, o kai reikia Europon — laivai atsiranda Atlante. Panamos kanalas yra paslaptis. Tik jo dėka laivai pasiekia paskyrimo vietas per kelias dienas, kai, plaukiant aplinkui Kap Hoorną, reikėtų ištisų savaičių. Mes turime išsprogdinti Panamos kanalą!

— Bet kaip?

— Tai jau tamstos reikalas. Tamsta gausi visa, kas reikalinga. Ir žiūrėk, kad būtų įvykdyta.

Seniai buvau jau atpratęs galvoti apie gaunamų planų realumą. Panamos kanalo išsprogdinimas — puiku! Kodėl tad ne išsikėlimas Marsan arba prezidento Rooseveltto pagrobimas iš Baltųjų Rūmų? Karas jau buvo beįgaunęs beviltiškas formas, ir projektai kas kartą darė fantastiškesni.

Vlado Jakubėno 'Mano Pasaulis' išleidžiamas amerikiečiams

"Mano Pasaulis" buvo sukurta kaip "a capella" kūrinys chorui dar Lietuvoje 1943 m. Putino eilėraščių žodžiais, vaizduoją šviesų, taurių pasaulį, kuriame "pamirštama visa, kas juoda, žema..." sudarė tada savotišką kontrastą su niūria vokiečių okupacijos aplinkuma ir su dar niūresniais ateities numatymais to laiko Lietuvoje.

"Mano Pasaulis" Lietuvoje nebuvo atliktas, nors iššaukė chorvedžių dėmesį. 1944 m. įvykusiame Chorvedžių ir Muzikų Draugijos choro dainų konkurse tam veikalui buvo paskirta pirmoji premija. Pranešimą apie tai autorius gavo prieš pat palikdamas gimtąjį kraštą.

1957-58 m. žiemą J. Kreivenas ėmė raginti kompozitorių prirašyti "Mano Pasauliui" akompaniamentą ir įnešti jį į New Yorko Pasaulio Lietuvių Kongreso koncerto programą. 1958 m. pirmoje pusėje kompozitorių, nepaisant aukšto apkrovimo pamokomis ir koncertu akompanavimu veikalą iš naujo perkomponavo. Chorinė partija vietomis pasiliko be pakeitimo, bet buvo įvestas chorui palengvinti solistų kvartetas; vokalinė dalis gerokai išsiplėtė. Buvo sukurta savistovi orkestro partija su preliudija ir dviem didesnėmis interliudijom.

Orkestro muzikos tematika yra gimininga vokalinei daliai, bet savistovi, logiškai pravesta per visą veikalą. Joje gausu nelygių ritmų, kaip 5/8 ir 3/8 taktų kombinacijos, kurios dažnai pasitaiko ir mūsų liaudies dainose.

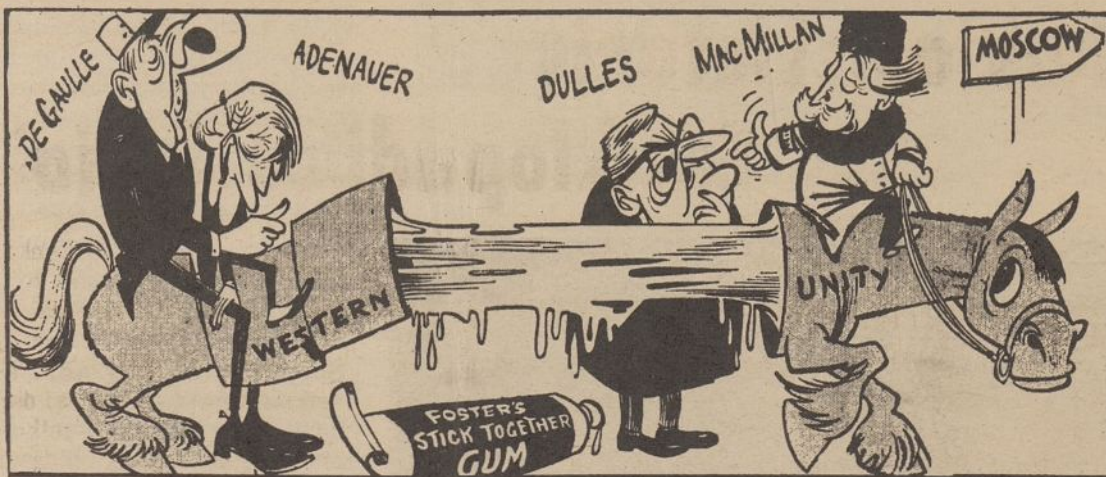
Orkestrinės dalies harmonija gan saujoviška, visuose tonalinė, bet vietomis su politonaliniais efektais. Choro partija išlaikyta diatoniskame stiliuje; harmonija čia konservatyvesnė, bet ne konvencionališka; joje dažnai vartojami senoviški tonacijų elementai. Veikalo visuma gan komplikauta, daug reikalaujanti ypač iš dirigento.

"Mano Pasauli" atliekant New Yorko koncerte, jį girdėjo amerikiečių kompozitorius p. Dan Gillis, kuris kartu yra surištas su "National Music Camp" vadovybe: yra tai vasaros jaunimo stovykla, skirta specialiai muzikai, vykstanti Interlochen Mich. Ten pat yra ir gaidų leidykla "Interlochen Press", remiama Michigano valstybės universiteto, kuris daugiausiai leidžia muzikinę literatūrą, skirtą mokyklų pučiamųjų orkestrams ir chorams.

P. Dan Gillis pasiūlymu "Interlochen Press" leidykla numato perimti "Mano Pasauli" ir trijų metų bėgyje išleisti veikalo choro partijas ir klavirą. Orkestrinė partitūra ir balsai bus išleisti, bet tik nuomojami. Kontraktas šiuo reikalu dar nepasirašytas, bet p. V. Jakubėnas yra gavęs preliminarinį pasiūlymą, su kuriuo principiniai sutikęs.

"Mano Pasauli" Clevelando lietuviai turės progą išgirsti Vasario 16 d. minėjimo koncerte, šį sekmadienį.

— žiniose šį vakarą nieko ypatingo.

Dulles lankydamasis Europoje, bandė suderinti Vakarų valstybių nuomones.

Raudonosios Kinijos vaizdai

Penkerių metų vaikai mokosi kariškos mankštos

Ateiname į mokyklą. Klasių sienos išpuoštos paveikslais, vaizduojančiais kaimo istoriją. Kaip turtingi ūkininkai, nuomodami žemę, išnaudojo neturtinguosius žmones nuogi dirbo laukuose, nes neturėjo kuo apsirngti. Daug mirdavo iš bado. Bet kad dabar javų sandėliai aptverti spygliuotomis vielomis ir saugomi kul-

kosvaidžių, kad ir dabar pietuose neretai kyla bado revoliucijos — apie tai paveiksluose nutylima.

Komunistai neatėjo Kinijoje rusų tankų šėšelyje, kaip tai atsitiko Europoje. Čia vyko tikra revoliucija. Kinijos žemės ūkio darbininko gyvenimas buvo labai sunkus. Pilietinio karo pradžioje laimėjo Čiangkaišekas, nes jis buvo pažadėjęs: "žemė tiems, kurie ją dirba". Bet jo korupcinė vyriausybė pažadų neišpildė. Ir tada smulkieji Kinijos ūkininkai nusiuko į Mao-cetungą, kuris žadėjo tą patį ir... pildė.

1950 m. prasidėjo žemės reforma. 100 milijonų neturtingųjų gavo po gabalėlį žemės, turtinguosius išvejojant ir žudant. Milijonai buvo likviduoti šūviu ir pakauši.

Tačiau Mao pažadai tegaliojo tol, kol jis įsitvirtino. 1955 m. jis paskelbė: "kollektivizacija vyksta perlėtai. Ją reikia paskubinti". Pagal jo planą, iki 1958 m. pusė ūkininkų turėjo būti "socializuota", iki 1960 m. likusieji. Bet vėliau buvo paskelbtas "milžiniškas šuolis į priekį", ir po kelių mėnesių laikraščiai triumfo: kolektyvizacijos eiga baigta. Visa Kinija susideda iš liaudies komunų.

Visas kraštas buvo perorganizuotas kariniais pagrindais. Visi kaimo ūkininkai, vyrai ir moterys tarp 15 ir 65 m amžiaus, sugrupuoti į būrius. Visas kaimas sudaro batalioną, visi rajono kaimai — liaudies komuną. Komunos prieky stovi partijos valdininkas, kuris batalionus meta į karštuosius "gamybos mūšio" punktus, kartais net siuntinėja į kitas komunas kaimyninėse provincijose.

Nuosavybė buvo galutinai atimta. Kiekvienas vaismedis, kiekviena vieta, kaip ir patys žmonės, priklauso komunai. Moterys turėjo sunėsti net virtuvės indus ir bendrąsias valgyklas.

Mokykla tuščia. Mokiniai padeda nuimti derlių. Tik toliau, tarp medžių, matome rikiuojantis mažą grupę.

— Ar jie irgi eis dirbti? — klausiu.

— Ne. Vaikų darželio auklėtiniams dirbti nereikia, — atsako palydovas.

Priartėjame ir matome tris moteris, dalinančias modernius šautuvėlius 4-6 metų vaikams. Jie į mus net nepažvelgia. Jų akys nukreiptos į 5 metų mergaitę, kuri išėjusi priekin, užsimeta šautuvėlį ant pečių ir komanduoja: "trys, keturi". Pasigirsta 20 plonų balselių daina: "Socializmas yra gražus".

Mažosios komenda n t e s veide jau nebėra nieko vai-

kiško. Ji sukomanduoja "aplink!", užbėga rikiuotės priekin, ir visi nužygiuoja. Miškelis atmuša dainos aidą: "Mes pergalingai sumušime Formozą!". Mūsų palydovai šypsosi ir ploja.

Po dešimties minučių, kai jau esame pasiekę lauke dirbančiuosius, staiga pasigirsta trimitas. Darbininkai meta kastuvus ir bėga prie piramidėse sustatytų šautuvų. Nuo pat saulės užtekėjimo jie dirbo su sovini-nėmis prieš šonų. Prieš pietus — valanda karinių pratimų: vyrai praktikuojasi durtuvų kautynės, moterys su automatiniais šautuvais ant pečių atlieka žygį. Pas-kui paskubomis bus prary-jamas bendroje virtuvėje gamintas davinys — ir vėl darbas iki sutemos.

— Kiek jie uždirba? — klausiu.

— Jiems atlyginimas nereikalingas. Valgį duoda bendra virtuvė. Plaukai ker-pami veltui. Drabužius taip pat išduoda komuna.

— O kiek?

— Aštuoni metrai medvilnės per metus.

— Ar užtenka?

— Jei produkcija padidės, kitais metais bus daugiau.

Geležinkelio stoty tas pat vaizdas, kaip ir rytą. Naujas anglų traukinys, naujas žmonių transportas: bėgalinė kolona, dingstanti geltonose dulkėse.

Toliau gyvenvietės. Moli-nės būdelės ir palapinės ties rūkstančiomis geležies tirpymo krosnelėmis. Sputni-ko valdininkai skirsto nau-jai atvykusius pagal lytį: moteris į kairę, vyrai į de-šinę.

— Ar čia yra ir vedusių porų?

— Taip, — atsako mūsų palydovas.

— Bet... ar jiems neleidžiama gyventi drauge?

— Ne. Kai pristatysime namų, bus ir butų.

— O iki tol?

— Jiems leidžiama susitikti šeštadieniais. Vedusieji tada gauna atskirą patalpą. Kitos moterys tą naktį turi miegoti kitur.

Daugiau nebeklausinėjo-me. Kitą dieną Pekine teko matyti sutuoktuves. Jos truko penkias minutes. Kam-barin įėjo jaunųjų pora. Abu vienodais mėlynais kostiumais. Abu tiesiai iš fabri-rikų. Valdininkė pareikala-vo pažymėjimų — iš fabri-ko, iš gatvės komiteto. Įrašė pavardes spausdintan formuliara. Jaunieji pasirašė. Ir visas. Už durų lau-kė kita pora.

Lauke mes paklausėme jaunavedžius, ar jie neva-žiuosią namo — vestuvių pokylių. Jie sumišo ir atsakė:

— Ne, mes negalime. Mums reikia grįžti į fabri-ką.

LIETUVIŠKA DRAMA BUS STATOMA NEW YORKO TEATRE

ATIDARYS 1959-60 METŲ SEZONĄ

The Lambs Club New Yorke, didžiausias aktorių klubas pasaulyje, kiekvieną sezoną stato keletą naujų dramų. To repertuaro tikslas yra originalių dramų veikalų išvedimas į rampas šviesą bei klubo narių pasirodymas kritikams, prodecefiams, teatro agentams, ir publikai. Dėl dramų pasiūlos gausumo, statytiniams veikalams atrinkti veikia 9 asmenų komisija, vadovaujama klubo prezidento William Gaxton, keliasdešimtis Broadwayaus pastatymų ir filmų veterano.

Šios savaitės pradžioje komisija oficialiai atrinko A. Landsbergio dviejų veiksmų dramą *Five Poles in A Market Place*. (Penki Stulpai Turgaus Aikštėje), kaip pirmąjį pastatymą 1959-60 m. sezonui. Dramos premjera numatyta šių metų rugšėjo mėnesiui. Šiuo metu tariamasi su režisieriais. The Lambs Club gimė Anglijoje, rašytojo Charles Lamb bute. 1874 m. akto-

rius Henry J. Montague perkėlė klubą į JAV-es. Pagal klubo statutą, jam priklauso asmenys "dirbą profesionalinį dramą, muziką, literatūros ir menų darbą..." Šiuo metu klubui priklauso 1300 narių, įskaitant tokius vardus, kaip Bert Lahr, Ed Begley, Bobby Clark, Fred Astaire, Elia Kazan, ir kt. Klubas turi nuosavą 500 vietų teatrą su viena moderniausių apšvietimo sistemų visam New Yorke.

Penki Stulpai Lambs Club teatre bus pirmasis lietuviškos dramos profesionalinis pastatymas anglų kalboje.

ATITAIŠYMAS

V. Alantas, rašydamas apie naują Balio Gražulio knygą parašė: "Iš ne per žodlingiausios savo kalbos jis išgauna gan plačios skalės spalvingumą". Dirvoje, per klaidą, buvo surinkta: "Iš nežodlingiausios savo kalbos"... Tą klaidą čia pataisome ir autorių atsi-prašome.

Pas Laisvės Varpo sumanytoją

Jonas Bagdžiūnas-Borden rodo mūsų bendradarbiui Vladui Vijeikiui Vytauto Didžiojo ordeną, kuriuo jis buvo apdovanotas Lietuvoje 1939 metais. Nuotraukoje iš kairės Elena Bagdžiūnienė, dail. Vladas Vijeikis ir adv. Jonas Bagdžiūnas.

Dirvos nuotrauka.

(Atkelta iš 1 psl.)

kos lietuvių veteranų garbės sargyba, gi Birutės choras, vadovaujamas St. Šimkaus, turėjo atlikti koncertinę programą.

Bet dėl šios idėjos įgyvendinimo, — pasakoja toliau Bagdžiūnas, — pas kai kuriuos asmenis pradėjo kilti pavydas, baimė, kad aš nesulaukčiau didelės garbės. Vienas tokių, kuris dar yra gyvas ir nenoriu čia pavardės minėti, įkalbėjo St. Šimkų iš anksto iš manęs pasiimti honorarą, ner kitaip nieko negausias. Sekmadienio ryte šimkus skambina man ir prašo, kad įmokėčiau 250 dolerių, arba jis su savo chorą nedalyvaus programoje. Tuojau pat nuvežiau man tuos pinigus, kad tik neįvyktų jokių susitrukdyimų.

I Laisvės Varpo iškilmes atvyko Illinois senatorius, kongresmanas ir aukštieji miesto pareigūnai, — tęsia Bagdžiūnas. — Programą atidariau aš. Visų dėmesį traukė scenoje varpas, sverias 1,500 svarų. Kai senatorius pasakė "Skambinkit varpą", lietuvių veteranai pradėjo juo skambinti. Salėje žmonės plojo ir verkė. Aš dar niekad nemačiau tokio didelio entuziazmo. Galvojau, kad, skambant varpui, reikėtų rinkti Lietuvai auksą, bet vėl tas pats asmuo, kuris skundė mane šimkui, užprotestavo, kad tai būtų žmonių jausmų išnaudojimas, nes juo Bagdžiūnas surinks daugiau pinigų Lietuvai, juo jam garbė būsimi didesnė... Tad aukų niekas nerinko.

Po to varpas buvo nuvežtas į Lietuvių Seimą, kur juo skambindavo tas, kas paaukodavo pinigų. Visų

aukotojų vardai vėliau buvo persiųsti į Washingtoną.

Mano idėja, — pasakoja Bagdžiūnas, — su varpu apvažiuoti visas lietuvių kolonijas, surinkti 100,000 dolerių ir atliedinti didesnę varpą. Su Mykolu Dūda mes pradėjome važinėti po kolonijas, susukome filmą. Tai sudarė didžiausią reklamą Lietuvai, nes visi vietos laikraščiai plačiai įvyki aprašydavo, kartu duodami informaciją apie Lietuvą. Bet prieš mane buvo pradėta šmeižtų kampanija, kad aš būk naudojuos surinktais pinigais ir panašiai. Kad komunistinei spaudai nepatiko, tai aišku, bet kad kiti lietuviški laikraščiai buvo prieš nusistatę, keista. Pvz. Draugas rašė, kad "tautininkai džiaugiasi savo bimbalu" ir panašiai.

Suruošiau apyskaitą, kurią komitetas patvirtino, paskelbiau ją visuomenei ir surengiau Laisvės Varpo išleistuves. Žmonių vėl buvo minios. Jurgelionis rašė, kad minia jam vos kaulų nesulaužė, tokia buvo spūstis salėje. Per išleistuves inž. P. Vileišiui įteikiau 2,000 dolerių, kad jis drauge su Laisvės Varpu nuvežtų Lietuvai.

Man nerūpėjo jokie materialiniai siekimai, — aiškina Bagdžiūnas, — vis su savo kūnu ir siela buvau atsidavęs Letuva, tad man buvo labai skaudu girdėti daromus priekaištus, kad aš iš to ieškojęs materialinės sau naudos ar kokios garbės.

Jonas Bagdžiūnas gimė 1882 m. rugpiučio 30 d. Budžiniškių km. Lygumų vlsč. Šiaulių apskr. Į Ameriką atvyko 1889 m., su broliu ir seserimi. 1903 m. vedė Elena Šimkutę, turi dvi dukteris Genovaitę ir Ceciliją, sū-

nų dr. Joną, kuris neseniai už išradimą dantų grežimui oru varomo gražto priimtas garbės nariu į tarptautinę dantų gydytojų organizaciją. Bagdžiūnai turi sulaukę 3 anūkus, 1 anukę ir 2 proanūkus.

Bet Jonas Bagdžiūnas žinomas ne vien tik kaip Laisvės Varpo sumanytojas. Nepriklausomybės metais jis buvo suorganizavęs amerikiečių lietuvių sportininkų kelią į Lietuvą, kur jie rungtyniavo tautinėje olimpiadoje, ir 1936 metais pats buvo nuykęs į Lietuvą, komiteto įgaliotas, kvieisti lietuvius sportininkus atvykti rungtyniauti į Ameriką.

Viešint Lietuvoje, jis buvo priimtas prezidento A. Smetonos ir apdovanotas aukščiausiu civiliams duodamu žymeniu — Vytauto Didžiojo ordenu.

Kai atvykote į Ameriką, turėjote vos 7 metus. Kas jums įkvėpė lietuvišką dvasią? — paklausė Bagdžiūno mūsų bendradarbis.

Mano svajonė ir sapnas visad buvo Lietuva, — sako Jonas Bagdžiūnas. — Tais laikais lietuviškų mokyklų Amerikoje nebuvo ir kalbėti lietuviškai pramokau namuose, su tėvais visad kalbėdamas tik lietuviškai. Vėliau, būdamas 12 metų, pradėjau dirbti Olšauskio (mirusio Antano Olio tėvo) leidžiamame laikrašty Lietuva, kur rinkau raides ir, galiu pasakyti, buvau greitas tame darbe. Tekdavo kalbėtis su redaktorais, susitikdavau su tų laikų lietuvių inteligentais, kaip Juozu Šernu-Adomaičiu, dr. J. Šliupu, kun. Kaupu ir kitais. Girdėdavau iš jų apie lietuvišką veiklą. Gi eidamas 15 metų, jau deklaravau parengimuose Maironio ir Kudirkos eilėraščius. Palengvė brendau ir, eidamas 21 metus, vedžiau, — užbaigė adv. Jonas Bagdžiūnas-Borden pažiūrėdamas į savo gyvenimo draugę Elena.

Sovietų išleistas Lietuvos žemėlapis

(Pabaiga)

Žemėlapio oficialus tikslas: parodyti dabartinį okupanto įvestą krašto administracinį suskirstymą. Pastarasis nesudėtingas. Jokių apygardų, sričių dabar oficial. Lietuvoje nematome. Vien tik 83 "rajonai". Gubernijos, ujezdai, okrugai, valsčiai (volost), stanai dingo, kaip ir dar senesnės kunigaikštystės, vaivadijos, pavietai, gminos. Nėra nei apygardų, nei seniūnijų, nei vyskupijų, nei parapijų... Yra nereikalingas ilgas tų rajonų sąrašas — litanijos tipo: Biržų — Biržai, Daugų — Daugai, Trakų — Trakai... ir taip toliau. Tik Klaipėdos rajone jo centru yra Gargždai, o Naumiesčio rajone — Kudirkos Naumiestis.

Prie kiekvieno rajono stovi paslaptingas skaičius, nurodąs "Kiekis k. t." Tas "kiekis" įvairuoja nuo 9 (Daugų, Vabalninkų) iki 30 — Kauno rajone. Tarp 20 ir 30 niekur jų nėra. 20 yra Eišiškių ir Širvintų rajonuose. Kitur nuo 10 iki 19. "k. t." santrumpa reiškia "kaimo ar kitokių komunistinių tarybų". Jų viso yra apie 1000. Rajonų plotai švelniai skoningai nuspalyvinti (spalvos fotografuojant neišėjo).

Ką dar matome ir ko nematome šiame mūsų krašto atvaizde? Be žemėlapyje neišvengiamų gamtos objektų, kaip vandenų krantai, neryškiai mėginta žalia spalva parodyti miškai, kur nekūr pelkės. Smėlynai — tik Užmario kopose. Keliose vietose iškilumų aukščiai, skaičiais. Šiaip šalies kaimai nuotumas neatvaizduotas. Vengta vietovardžių — yra tik būtiniausieji — gyvenviečių, vandenų... Žen-

PROF. S. DIRMANTAS

klų aprašyme stambiai figūruoja SIENOS. Bet jų dauguma tai tik administracinės linijos, t. v. respublikų ar jų sričių ribos. Kitur rytuose, dažnai rusų žemėlapiuose sutinkamo termino "liaudies respublika" čia neužiname. Vienintelė valstybinė siena parodyta tik su LENKIJA. Šis žodis įrašytas be jokių paaiškinimų ar priedų.

Nuo amžių amžinųjų Lietuvoje buvo miestai, miesteliai, bažnytkaimiai, kaimai, dvarai, viensėdžiai, akolicos ir t. p. Dabar, pagal žemėlapi, liko tik miestai ir kaimai. Iš pavartotų ženklų ir šešių skirtingų šriftų sprendžiant, gyvenvietės yra šiaip suskirstytos:

1. Sostinės (nors yra tik viena — Vilnius). 2. "Respublikinės priklausomybės" 7 miestai: Druskininkai, Kaunas, Klaipėda, Naujoji Vilnia, ir Vilnius, nors jis, atrodo, tikrumoje daugiau priklauso pačiai Maskvai. 3. "Sričių centrai" — bet šiam lape netilpo nei vienas tokių centrų, tai ir jo ženklas nebuvo reikalingas.

gas. 4. Toliau "rajonų centrai", "kaimo tarybų centrai" (kitaip "Apylinkių Tarybos" ir "Kitos gyvenamosios vietos") — (kaimo tipo?). Pastarosioms yra net trys skirtingi šriftai. Stambesnis gyvenvietės paraudonintos. Tik Klaipėda šiuo būdu nepagerbta.

Dabar Lietuvoje yra tik "susiėkimo keliai" atseit: geležinkeliai, "svarbesnieji" keliai (lyg geležinkeliai būtų nesvarbūs) ir "kiti" keliai. Bet ir šios universalios "kitų kelių" kategorijos yra čia pat išskirti. "Jūrų keliai irjy (sic!) atstumai". Lik šiol nežinojau, kad keliai turi atstumus! Sauskeliai, kaip matome, nesurūšiuoti mums įprastai į autostradas, plentus ir įvairių rūšių vieškelius. Naujų plačiųjų geležinkelių nėra.

Su vienintelė kaimyninė sukomunistinta Vakarų valstybe, Lenkija, tiesioginio susisieikimo geležinkeliu nėra. Mūsų tinklas baigiasi šeštųjų stotimi, o lenkų — Trakiškiais, prie pat Punsako. Tik 22 km. tarpas tarp dviejų, kad ir ne laisvų Europos "valstybių" per tiek metų nesujungtas plieno bėgiais. O gi Vilniaus klausimą abi valstybės oficialiai laiko išspręstu! Tas yra charakteringai būdinga ir daug pasako. Susisieikimo oru (oro keliu) šiame Europos krašte nėra net XX šimtmečio antroje pusėje.

Neparodytas nei vienas oraustis (airportas, aerodromas), nei viena lėktuvų linija nepažymėta. O jūromis iš Klaipėdos, mūsų lango ir durų į platųjį pasaulį, dabar toli nenuvažiuosi: nurodyta tik į Liepoją 96 km. ir "Kalinigrad 202 km."

Taipgi ligšiol nesujungtas bėgiais kelių kilometrų tarpas tarp Savainišio ir latvių Neretos. Palyginus su LE Andriaus žemėlapiu, apšaromam nerandame plačiosios linijos nuo Šeštųjų per Simną-Alytų į Varėną. Jis berods taip ir liko neatstatytas susprogdinus per I Pasaul. karą Nemuno tiltą. Antras skirtumas — pas Andrių siaurasis eina nuo Jonišio per Krukius iki Žeimi (Žeimelio), o naujesniam parodytas, eisas ir toliau — per Lauksodį, Vaškus. Gruzijos iki Joniškelio. Kam tikėti? Aišku, oficialiam. Yra ir kitų prieštara-vimų.

Bendra išvada tokia: kartografiniu ir techniniu spaudos atžvilgiu yra visai geras: šviesus, ramus; ženklų braižyba tvarkoje; šriftai geri; tikslą atsiekia. Jokių pagrazinimų, jokių herbų, nei senų, nei naujų nėra. Yra tik, rusų iš seno įprasti juodi rėmeliai. Nestipriai, bet yra juntamas "ruskij duch" ir nenuostabu: apačioje, iš kairės, greta mastelio parašyta "TSRS VRM VCK valdyba MASKVA 1957". Bet nėra kituose leidiniuose įprasto "na litovskom jazykie". Ir tas gerai.

Taigi, kaip ir carų laikais, dabartinėje rusų valdomoje Lietuvoje nei savos kartografinės tarnybos, nei instituto ar nors įmonės nėra. Tą patvirtina ir nereprezentacinis sostinės planelis, pridėtas prie R. Salugos leidinio turistams "VILNIUS". Tokiu planu nepažįstamam mieste nepasinaudosi, o savam jis nereikalingas. Prieš I Pasaul. karą Vilniaus žydėliai savo lito-grafijose pagaminavo neblogesnes etiketes muiui, žvakėms ir alaus buteliams.

Paslaptimi, be "k. t.", rusiško B su skaičiumi 416, lieka ir sala raudonam dugne į V nuo siauriosios Dieveniškio sąsmaukos vietos 2 km. į SV nuo kaimo Svily.

Viso žemėlapio fotografinis sumažintas vienspalvis atvaizdas tilpo KARIO 1958 metų spalio mėn. sąsiuvinį.

Čia tai gyvenimas!

GERAI ČIUOŽTI... GERI DRAUGAI... IR STROH'S

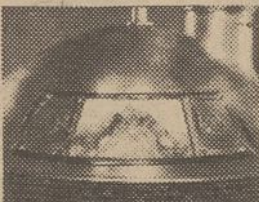

Amerikoj tiktai ugnim virtas alus!

DABAR UZ

VIETINES KAINAS!

Jums patiks

Nusiimamos pačiuos ir imamas Stroh's. Tai šaltas, bet draugiškas atsiėavinimas, kuris labai tinka linksam laikui. Gaukite Stroh's šiandien!

jis šviesesnis!
The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

TRUMPIAUSIU KELIU —

IS LONDONO Į LIETUVĄ —

SIUNČIAME GĖRYBIŲ SIUNTINIUS.

Talkos Prekybos Bendrovė garantuoja, kad per ją siunčiami siuntiniai pasiekia adresatą.

Talkos Prekybos Bendrovės sandėlyje yra sukrautos tinkamiausios siuntimui gėrybės: avalynė, vaistai, maisto produktai, laikrodžiai, įvairios medžiagos, foto aparatai, gatavi rūbai ir kitos gėrybės.

Siunčiamų prekių kainoraščius ir visais kitais siuntinių reikalais rašykite:

TALKA PREKYBOS BENDROVĖ,

1, LADBROKE GARDENS,
LONDON, W. 11,
GREAT BRITAIN.

Geromis sąlygomis parduodamas namas

Dėl išvykimo geromis sąlygomis parduodamas gerai išlaikytas 3 miegamųjų, vienos šeimos namas, ramioje gatvėje — 694 E. 127 — Shaw Ave., lietuvių, švedų bei vokiečių kaimynystėje. Parketo grindys su kilimais, dujinis šildymas, garažas, nauji stogai, didelis sklypas su rožėmis, vynuogėmis ir įvairiais dekoratyviniais krūmais. Tik 5 min. iki pradžios mokyklos, arti Fisher ir A & P, lietuviškos krautuvės. Netoli autobuso linijos 1, 3 ir 5. Lengvai pasiekiamos abi lietuviškos bažnyčios. Namas laisvas.

Įmokėjimas \$1,000 — mėnesinis mokestis būtų \$85. Įmokėjus \$3,000 — mėnesinis mokestis būtų apie \$65, įskaitant nuosavybės mok. ir draudimą.

Sutinku išnuomoti už \$110 mėnesiui. Turintiems santaupų būtų labai gera investacija. Pavyzdžiui \$3,000 vietoj menkų banko procentų duotų virš \$500 pelno per metus.

Dėl apžiūrėjimo ir kitų informacijų kreiptis tik į savininką A. Vaitikų

2135 — B Royal Dr.
Santa Clara, California (14)

Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis, jau pildo pajamų mokesčius (Income Tax)

pagal susitarimą Dirvos paltpose.

Šaukti telefonu — RE 1-7222.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. masinės dalių įdėjimas. Parduodami automobilių akumulatoriai.
24 hours towing.
Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos tėvų komiteto vasario 7 dieną ruoštas Užgavėnių blynų vakaras prasidėjo su tikrai dideliu pasisekimu. Atsilankė per pusantro šimto svečių. Sumanių ir darbščių šeiminkų dėka visi buvo labai skaniai ir sočiai pavaišinti. Džiugu pažymėti, kad buvo svečių ir iš labai toli: kun. Alf. Bernatonis — iš Vokietijos, St. Gabaliauskas — iš Montrealio ir dar keletas asmenų iš Pensilvanijos. Apytikrin apskaičiavimu šis rengimas davė mokyklos kasai virš 200 dol. Tėvų gražūs rezultatai buvo pasiekti tik dėka tėvų komiteto tikrai sklandaus ir nuoširdžiai sutartinio darbo.

Neringos ir Pilėnų tuntų skautės ir skautai

vasario mėn. 15 d., tuoj po liet. pamaldų šv. Jurgio bažnyčioje, vyks į liet. Kultūrinį darželį, kur pagerbs Dr. J. Basanavičių ir Dr. V. Kudirką. Kviečiami dalyvauti ir skautų tėvai ir bičiuliai.

• Puk. Petras Jurgaitis, sunkiai serga ir šiuo metu guli 1257 E. 89 St.

• Jaunimo vakaras, globojamas Bendruomenės apylinkės valdybos, praėjo gražiu pasisekimu. Būrys jaunuolių atliko V. Kavaliūno parašytą montažą "Lietuva mūsų žodyje".

A. Saulius, Algis ir Audronė Alkaičiai pagrojo, I. Stasaitė ir A. Balčiūnaitė paskaitė savos kūrybos, Grandinėle pašoko pora tautinių šokių, Obelenytė paskambino pianinu, T. Stasaitė vieną baleto numerį. Žodį tarė jaunimo vakaro rengėjų vardu A. Garlauskas, gi apylinkės pirmininkas J. Virbalis pasidžiaugė jaunimo lietuviškumu. Žodį tarė iš Vokietijos atvykęs Tėvas Bernatonis.

• J. Kavaliauskas buvo apkaltintas kaip Second Degree Manslaughter, bet Common Pleas of Geauga

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininę, operacinę ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
Tel. SK 1-2183

County buvo išteisintas. Jį atstovavo adv. Donal P. Mull (Mullolis).

Paskubėkite su velykinių siuntinių pasiuntimu į Lietuvą

Jau pats laikas pasiųsti siuntinius, norint, kad artimieji dar gautų juos Velykoms Lietuvoje. Geriausia siuntinius siųsti per Lietuvos Prekybos Namus (6905 Superior Ave.), nes:

1) turime gavę daugybę įvairių medžiagų, dabar madų Lietuvoje, kaip tafetos, aksomo, pliušo ir kt..

2) Jūs galite pasinaudoti vasario mėn. papiginimais; 3) čia pat galite pasiųsti, be savo sudarytų siuntinių, ir standartinius maisto bei anglų medžiagų siuntinius, kurie šiuo metu yra žymiai atpiginti;

4) mes esame vienintelės šios rūšies lietuviška įmonė Clevelande, kur Jūs galite netik sudaryti ir pasiųsti savo siuntinius, bet ir pasirinkti įvairių tautiškų daiktų, kaip juostų, pagalvėlių, gintaro dirbinių, lietuviškų plokštelių, atvirukų.

Tat savi pas savus! Lietuvos Prekybos Namai — 6905 Superior Avenue. (Naujuose Dirvos namuose).

Kas norėtų pakeisti fabriko darbą

į prekybinę veiklą, prašome kreiptis į Baltic Delicatessen savininkus — (6908 Superior Ave.). Greitu laiku veiklą mes žymiai praplėsime, tat mums reikalinga darbo rankų ir kapitalo.

Vasario 16 šventės minėjimas

Artėja Vasario 16-ji — Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 41 metų sukakties minėjimas. Clevelande minėjimas įvyks vasario 15 dieną.

10 val. abejose lietuvių parapijų bažnyčiose bus atnašaujamos šventos mišios už žuvusius ir kovojančius dėl Lietuvos laisvės. Viscos organizacijos, su vėliavomis, kviečiamos pamaldose dalyvauti.

Iškilmingas minėjimas 4 val. po pietų Šv. Juozapo mokyklos salėje, East 185 ir Lake Shore Blvd. Patariama kvietimus įsigyti iš anksto, nes minėjimas prasidės punktualiai. Pakvietimus galima gauti Dirvos redakcijoje, pas čiurlioniečius, ALTO valdybos narius ir sekmadieniais Spaudos kioske. Minėjimo dieną Šv. Juozapo mokyklos salėje.

Čiurlionio Meno Ansamblio vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio, ruošiasi minėjimo koncertui, kurio programą išpildys drauge su solistais Juze Kristolaityte-Daugėliene, Aldona Stempuziene ir Vytautu Bakūnu bei Clevelando Moterų Simfoniniu orkestru.

Moksleiviams ir studentams į minėjimą įėjimas nemokamai.

ALT valdyba

• LB Clevelando Pirmosios Apylinkės metinis visuotinis susirinkimas šaukiamas kovo 15 d., 11 val. 30 min. lietuvių salėje.

Darbų tvarkoje: susirinkimo atidarymas ir prezidento rinkimas, mirusiųjų

Tėvas Bernatonis, atvykęs iš Vokietijos, Clevelande, susitikęs jaunimo vakare, kalbasi su P. J. Žiūrių ir A. Mikulskiu.
V. Bacevičiaus nuotrauka.

PARENGIMŲ kalendorius

Kovo 1 d. skaučių rengiama Kaziuko mugė Lietuvių salėje.

Kovo 14 d. Vilties Draugijos namo ir ofsetinės Dirvos spaustuovės atidarymas.

Balandžio 11 d. Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras.

Balandžio 18 d. Birutės Draugijos kartūno vakaras lietuvių salėje.

Gegužės 2 d., Slovenian Auditorium JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų konkursas. Rengia Dirva.

Gegužės mėn. 10 d. Jul. Kazėno mokinių koncertas N. Parapijos salėje.

Baltic Delicatessen krautuvė (6908 Superior Ave.)

jau ateinančią savaitę numato atidaryti savo padalinį prie Lietuvos Prekybos Namų (6905 Superior Avenue). Apie tai plačiau pranešime kituose Dirvos numeriuose.

Dėmesio lietuviams

41 metų amžiaus vaikinai vedybų tikslu nori susirinkti su panelėmis ar našlėmis, nejaunesnėmis kaip 30 metų.

Laiškus, su nuotraukomis prašau siųsti: A. Paukštys, 1486 E. 134 St., E. Cleveland 12, Ohio, U. S. A. (15)

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773.

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite geria kainą. Taip pat gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morkio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamototojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvedęs garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėles. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street
Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

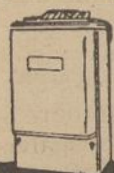
3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti

• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ

Itaisymo VISŲ METŲ

MONCRIEF

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

UNATTENDED COIN METER
LAUNDRY-MAT
MAYTAG WASHER
20¢ wash - 10¢ for 10 min. dry
Open 24 hr. daily
including Sundays
LAUNDRY-MAT
14809 Kinsman Rd.

DIRVA

★★★
THE FIELD

CHICAGOS LIETUVIAI RENKA VALDŽIĄ IR STATO OPERAS

Iš įvairių L. B-nės apylinkių susirinkę 79 atstovai sekmadienį, vasario 8 d. Lietuvių Auditorijoje išrinko naują LB Chicago apygardos valdybą. Jon pateko: Jonas Jasaitis, Jer. Ignatonis, Ant. Gintneris, J. Bertašius, Pr. Šulas, Donatas Bielskus ir Jonas Vaičiūnas.

Į revizijos komisiją išrinkti: dr. P. Kisieliūsis, St. Daunys ir B. Balšaitytė. Suvažiavimą sveikino Lietuvos konsulas Dr. P. Daujvardis, ALTo vykd. tarybos pirm. L. Šimutis, kun. Šantaras (BALFo vardu) ir Eug. Šimaitis (Liet. Studentų sąjungos vardu). Į suvažiavimą atsilankė ir kalbą pasakė L. B. centro valdybos pirm. S. Barzdukas.

Buvo išklausti senosios valdybos pranešimai, iškelta eilė naujų sumanymų ir priimtos kelios rezoliucijos.

Pirmyn stato Parduotąją nuotaką

Už mėnesio, kovo 8 d., Sokolų salėje muz. Kazio Steponavičiaus vadovaujamas choras Pirmyn stato B. Smetanos operą "Parduotoji nuotaka". Šiam pastatymui choras įtemptai ruošiasi jau ištisi metai laiko.

Pagrindinėse rolėse matysime: Praurimę Krasauskaitę, J. Kalėdinskaitę, Juozą Laurušonį, Ant. Peškį, J. Avelį ir kitus.

"Parduotoji nuotaka" yra didžiai melodinga ir veiksminga komiška čekų kompozitoriaus opera, su pasisekimu statyta ir Lietuvos valstybiniame teatre. Chicagočiai nekantriai laukia šio Pirmyn choro pastatymo.

/Vyrų choras su Carmen

Sekmadienį, vasario 8 d. vakare, mažojoje Liet. Auditorijos salėje įvyko Chicago lietuvių vyrų choro "Užgavėnių blynų" balius. Baliaus šeimininkės buvo neatskiriamoji vyrų choro dalis — moterų choras. Svarbiausioji visų svečių pokalbių tema — vyrų choro statoma Bizet opera Carmen, kurios premjerą chicagočiai turės progos pamatyti balandžio mėnesio viduryje. Vaisės įvyko po ilgos ir varginančios repetitcijos, tą dieną įvykusios didžiojoje auditorijos salėje.

Už vaišių stalo matėsi operos vadovai: dirigentas Aleksandras Kučiūnas, režisorius Kazys Oželis, vyrų choro pirmininkas Vytautas Radžius, dirigento asis-

tentas A. Linas, chormeisteris Alf. Gečas, solistai: Aldona Stempužienė (dainuojanti titulinę partiją, repetitcijai atvykusi iš Clevelando), Monika Kripkauskienė (dainuojanti Michaelos ir Frisquitos partijas), Stasys Baranauskas (Don Jose), J. Vaznelis (Zuniga) ir kiti.

Pobūvis praėjo linksmoje ir nuoširdžioje dvasioje. Vyrų choras jau nekartą pasirodė vienas pajėgiausių ir ryžtingiausių meninių vienetų ne tik Chicagoje, bet ir visoje Amerikoje. Esame įsitikinę, kad ir su trečiosios operos pastatymu jie chicagočių neapvils.

kęst. reik.

VASARIO 16 MINĖJIMAI

New York

• Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas įvyks vasario 16 d., Webster Hall, 119 East 11th Street.

Minėjime kalbės JAV-bių Senatorius Kenneth B. Keating, iš New Yorko ir Vaclovas Čižiūnas. Taip pat bus koncertas, kuriame dalyvaus Chicago operos solistė Roma Vilčinskaitė-Mastienė. Operetės Choras, Moksleivių Tautinių Šokių Grupė, p. Matulaitienės vadovaujama.

Baltimore

Jau eilė metų Baltimorės lietuviai Vasario 16-ąją minė trims iškilmingais pasireiškimais: banketu, pamaldoms ir iškilmingu susirinkimu.

Šiais metais minėjimas vyks tą pačią tvarką. Banketas bus vasario 14 d., šeštadienio vakare, Lietuvių svetainės salėje. Banketą rengia Lietuvių Organizacijų Taryba. Kvieti dalyvauti kongreso atstovai, senatoriai ir miesto burmistras.

Sekmadienį, vasario 15 d. 10 val., šv. Alfonso parapijos bažnyčioje bus atlaikytos šv. mišios už žuvusius. Pamaldų dalyviai išklauskys tai dienai skirtą pamokslą.

Sekmadienio vakare, 5 val., LB apylinkės valdyba kviečia visus lietuvius į iškilmingą minėjimą Lietuvių svetainės salėje: Prof. Dr. D. Krivickas skaitys paskaitą: "Dabartinė Lietu-

KAS IR KUR?

• Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus valdyba pasveikino savo narį rašytoją Juozą Balčūną-Švaistą, laimėjusį Draugo romano konkursą.

• sausio mėn. 31 d. Lietuvos ministeris prie šv. Sosto S. Girdvainis buvo priimtas privačioje audiencijoje Popiežiaus Jono XXIII.

• Vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis bus minimas JAV-bių Kongrese — Senato ir Atstovų Rūmuose. Daugelio valstybių gubernatoriai ir didelių miestų merai jau paskelbė Vasario 16, kaip lietuvių dieną.

Reikia pažymėti, kad senatoriai Bush iš Connecticut ir Javits iš New Yorko, Amerikos JAV Senate pasiūlė rezoliuciją, kuria JAV prezidentas įgaliojamas paskelbti vasario 16 d. kasmet Lietuvos Nepriklausomybės Diena. Rezoliucija perduota Committee on the Judiciary (Senato), kurios pirmininku yra senatorius Eastland iš Mississippi.

• Vilniaus universiteto bibliotekoje dabar esą 1500000 knygų ir virš 8,000,000 lapų rankraščių.

vos padėtis tarptautinėje politikoje". Šeštadienį šios mokyklos mokiniai čia suvaidins dviejų veiksmų patriotinį vaidelį.

Į iškilmingą minėjimą įėjimas nemokamas.

M. K-

Los Angeles lietuviai praėjusį sekmadienį, vasario 8 d. suruošė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimą ir iškilmingus pietus Biltmore viešbutyje, kuriuose dalyvavo apie šimtas žmonių. Nuotraukoje grupė dalyvių su Vasario 16 akto signataru prof. Mykolu Biržiška. Iš kairės sėdi: ponios Lukšienė, Pamataitienė, Jūrkūnienė, Bačiūnienė, Woitek. Stovi: P. Vėbra, inž. J. Jūrkūnas, dr. P. Pamataitis, prof. M. Biržiška, J. Bačiūnas ir dr. J. Bartkus.

• "Literatūros Lankų" 8-tas numeris jau baigiamas spausdinti. Be poezijos, beletristikos ir literatūrinės kritikos didelę dalį naujo numerio užima anketinė medžiaga, kur įvairių krypčių ir kartų mūsų rašytojai pasisako aktualiais dabarties literatūros klausimais. Žurnalo numeris iliustruojamas R. Viešulo darbais.

• V. Doniela, Dirvos bendradarbis, kurį laiką studiją gilinęs Vokietijoje, vėl išvyko į Australiją.

• Dirvos bičiuliui ir rėmėjui agr. Broniui Dūdai, gyvenančiam Los Angeles, Cal., vasario 6 d. suėjo 50 metų amžiaus. Sukaktuvinkui ilgiausių metų!

• Kalifornijos Aidų, leidžiamų Los Angeles Tautinės Sąjungos skyriaus, pirmasis šių metų numeris atsiųstas paminėti Dirvos redakcijai.

Lietuvoje mirė dr. J. Nemeikša

Netekome dar vienos šviesios asmenybės. Daktaras Juozas Nemeikša, ištiktas širdies smūgio, staiga mirė gruodžio 12 d. Kaune. Visi, kas jį pažinojo, prisimins jį kaip nepaprastai geros širdies žmogų, kuris visą savo gyvenimą buvo pašventęs padėti kitiems, visiškai užmiršdamas save ir savimi nesiurpindamas. Niekas asmeniško savo gyvenime jis neturėjo. Jam nerūpėjo joks turtas, joks asmeniškas išsiskačiavimas ar patogumas. Visą savo rūpesnį, savo darbą ir širdį jis buvo atidavęs kitiems. Tai buvo labai retas savęs atsisakymo ir pašaukimo pavyzdys. Pavyzdys žmogaus savo artimui ir gydytojo — savo globėjams ligonims.

Gilios sielos, ramus ir tylus jis nusipelnė gilią pa-

garbą ir meilę visų, kas jį buvo sutikęs. Gruodžio 16-tai buvo jau pasiruošta iškilmingai paminėti jo 70 metų sukaktį, pagerbiant nenuilstamą jo pasišventimą savo artimui. Bet mirtis kelias dienas paskubėjo ir jam neteko sulaukti šio pagerbimo. Iš visų Lietuvos kampelių suvažiavo draugai ir pažįstami palydėti jo į amžinybę.

Laidotuvės buvo nepaprastai gausios ir įspūdingos. Visi skubėjo atiduoti jam pagarbą ir meilę už tą didelę jo meilę kitiems. Visi nuoširdžiai liūdėjo, jo netekę, nes visiems jis buvo reikalingas kaip draugas ir kaip gydytojas.

Tebūna jam, atidavusiam visa savo gyvenimą kitiems, lengva Tėvynės žemė.

Dr. J. Abraitis

Gavome 118 naujų skaitytojų

DAR BŪTINAI REIKIA 382

Mes kviečiame visus į talką sudaryti tvirtiausias sąlygas laikraštį gerinti. Ir ne tik gerinti, bet ir dažniau leisti.

Prie šio kvietimo yra dvi atkarpos. Peržiūrėkit jas ir užpildykite. Juk tikrai turite artimųjų ir pažįstamų, kurie dar Dirvos neskaito. Tik neatidėliokit rytdienai. Tegul ir juos Dirva lanko. Gavę Dirvą jie įsitikins, kad geresnio lietuviško laikraščio nėra.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas

Adresas

Dirvą užsakė

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokestį.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TALKA

Lietuvių Enciklopedijos Leidykla skelbia paskutinę Lietuvių Enciklopedijos Talką nuo 1958 m. spalio 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d. Talkos metu naujai L. E. užsisakiusieji gaus dovanų knygomis.

Užsiskę L. E. nuo 1958 m. gruodžio 15 d. iki 1959 m. vasario 15 d. gaus pilną V. Krėvės Raštų rinkinį (6 t.). Ir visi tie, kurie užsisakys nuo 1959 m. vasario 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d., gaus Lietuvos Žemėlapi ir Jono Balio Lietuvių Dainos Amerikoje.

Išėjusius L. E. 15 tomų naujieji prenumeratoriai gaus išsimokėjimui jų pageidautomis sąlygomis, o už naujai išeinančius toms, kurių bus dar 12-13 t., moka už kiekvieną išeinantį tomą. Vieno tomo kaina JAV \$7.75, visur kitur — \$8.00.

Lietuvių Enciklopedijos leidimas nėra kieno nors asmeninis reikalas, bet visų lietuvių sutelktinių pastangų vaisius, nors, deja, tik laisvame pasaulyje gyvenantių lietuvių pastangos už savo kultūrą ir lietuviškumą išlaikymą, šiandien tapę ir besąlyginės laisvinimo kovos dalimi. Šiandien jau jokia paslaptis, kad pradėjus leisti išsibarsčiusiems pasaulyje lietuviams L. E., Maskva susirūpino, ją puolė ir iško-neveikė, o norėdama nuraminti okupuotą Lietuvą suteikė jai teisę išsileisti susovietintą enciklopediją lietuviškai. Tą pažadą davė vien tik lietuviams, bet, kaip įprasta, pažadas liko pažadu ir Lietuvoje turėjusi pasirodyti sovietiška enciklopedija jau numarinta Maskvos okupacinėje cenzūroje. Šis Maskvos rūpestis ir nuolatinis L. E. puolimas rodo, kokį milžiniškai lietuvišką darbą šiandien mes iš-eiviai atliekame. Ir tikrai, mes ja galime didžiuotis, nes tik vieni lietuviai, išsiblaškę po visą

laisvą pasaulį, leidžia bendrąją enciklopediją su gausia liuanistika. Kito tokio atsitikimo dar nėra pasaulyje. Mes darbą daugiau kaip įpusėjome, tikime ir iki galo ištesėti.

Mielas Lietuvi, mes kviečiame Tave įsijungti į L. E. prenumeratorių eiles ir tuo pačiu būti mūsų pradėtojo darbo dalininku. L. E. leidžiame visi sutelktinėmis pastangomis, ją leidžiame visi bendra talka. Todėl ir ją baigus, visas mūsų pasididžiavimas ir būsimų kartų įvertinimas priklausys visiems: leidėjams, redaktoriams, talkininkams ir prenumeratoriams. Laukiame atsiliepiant.

Lietuvių Enciklopedija
265 C Street
So. Boston 27, Mass.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
šeštadieniais:

2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

VILTIES NAMŲ IR DIRVOS OFSETINĖS SPAUSTUVĖS ATIDARYMO RĖMĖJAI

Į Vilties namų ir Dirvos ofsetinės spaustuvės atidarymą savo įnašais vėl įsijungę:

A. Rakauskas, Clev. \$1.00
A. Ružancovas, Danv. \$2.00
S. Virkutis, Cambridge 5.00
Dr. Žiūraitis, Oxford 3.00
V. Janulaitis, Chicago 10.00
J. Rašys, Dorchester 1.00
J. Gliniski, Detroit 10.00
K. Kasulonis, Cleveland 1.00
B. Aras, Cleveland 10.00
A. Simonaitis, Chicago 2.00
S. Butrimas, Cleveland 2.00

A. Mackevičius, East Chicago 1.00
J. Leimonas, Chicago 10.00
A. Burokas, Chicago 1.00
Kutka P., St. Charles 2.00
Matusevičius A., Kenosha 2.00
Maurukas J., Elyria 10.00
Grybėuskas S., Clev- 2.00
Kālėda D., Phila. 10.00
Smetona J., Cleveland 10.00
Gudas S., Brooklyn 5.00
Jonaitis S., Granville 3.00

Už atsiųstą paramą širdingai dėkojame.